verum. ⁊ ff. eo. quotiens. §. ſi. ⁊ l. ſi non lex. ⁊ l. antepe.

¶ Alienus quoqꝫ. ¶ Caſus. Dñe nõ video qs ſit effectus inſtitutionis alieni ſerui: Ad hoc rñ. Amice: alienus ſeruus heres inſtitutus ſi durauerit in eadẽ cã: debet iuſſu dñi ſui adire hereditatẽ ⁊ eidẽ ꝑ aditionem hereditatẽ acquirere. Si vero alienatus fuerit a dño ſuo viuente adhuc teſtatore aut etiã poſt mortẽ teſtatoris: tñ anteꝙ̃ hereditatẽ adierit in hoc caſu iuſſu noui dñi debet adire hereditatem: ⁊ hec ſunt vera quãdo iſte ſeruus in ſeruitute remanſerit: ſed ſi a primo dño: vel a nouo viuente teſtatore vel mortuo ante diuiſionez hẽditatis manumiſſus fuerit: tũc liber factꝰ ſuo arbitrio hereditatẽ adire: ⁊ ſibiipſi acqrere poterit. Et hec dicunt vſqꝫ ad. §. Seruus autem alienus. Fran.

Si iuſſu ſuo hereditatẽ adit. Si vero fuerit alteri alienatꝰ / dꝫ iuſſu noui domini adire. Si vero anteꝙ̃ adeat fuerit manumiſſus: poteſt ſuo arbitrio adire.

¶ Alienus [a] qꝫ ſuus heres inſtitutus ſi i eadẽ cã durauerit iuſſu [b] dñi eius adire hereditatẽ debet. Si vero alienatus fuerit ab eo: aut viuo teſtatore: aut poſt mortẽ [c] eius anteꝙ̃ adeat debet iuſſu noui dñi [d] adire. At ſi mãumiſſus eſt viuo teſtatore: vel mortuo anteꝙ̃ adeat / ſuo arbitrio [e] adire poteſt hereditatem.

¶ Seruus alienus poteſt inſtitui etiaꝫ poſt mortem dñi ſui. Et etiã ſeruus hereditarius vel eius qui eſt in vtero. Aretinus.

¶ Seruus aũt alienus poſt dñi mortẽ [f] recte heres inſtituit quia et cũ hereditariis ſeruis eſt teſtamenti factio [g]. Nõdũ [h] enim adita hereditas perſone viceꝫ ſuſtinet: non heredis futuri ſed defuncti [i]. ¶ Cũ etiã eiꝰ [k] qui in vtero eſt ſeruus recte heres inſtituitur.

a ¶ Alienus. qui ſic inſtitui poteſt: cum liber erit prius nõ. vt. ff. de cõdi. inſti. ſeruꝰ alienus. ⁊ l. qr.

b ¶ Iuſſu precedẽte aditione. vt. ff. de acq. here. l. ſi qs mihi bona. §. iuſſum. + ⁊ ita dño querit. alſ ſi ſeruus nolit adire (qđ pt eẽ etiã dño iubẽte) nõ q̃rit. vt. ff. e. l. cum proponas. Additio Si tñ coactꝰ adeat valet aditio: ſꝫ pr̃ filia recuſante. Itẽ monaſteriũ monaſterio recuſante adire vr̃ ante aditionẽ mortuo poſſunt adire ſuo iure: vt per Ange. hic.

+ Qđ facit ſi ex ſtatuto vel lege requiraĩ iuſſus: auctas: conſenſus: vel volũtas: an pcedere debeãt vel ſequi. Et vide no. i. l. fina. §. neceſſitatẽ. C. de bo. que libe.

c ¶ Poſt mortem eius. etiam poſt iuſſum eius anteꝙ̃ tamen adiret. vt ff. de acqui. here. antiſtius. §. j. Accurſius.

d ¶ Noui dñi. hoc eſt em̃ in hereditate vt illi acquiraĩ qui tpe donationis eſt dñs / vel ſibi ſi liber eſt tũc: ſed in legato ſpectaĩ dies ceſſionis. vt ſi tpe mortis legantis ſit meus lꝫ alienem: tamen mihi debeĩ legatum. vt. ff. quando di. le. ced. l. ſi poſt. §. ij.

Dies ceſſionis ſpectatur i legatis.

e ¶ Suo arbitrio. ſic. s̃. eo. §. ſi vero. Accurſius.

¶ Seruus autẽ alienus ¶ Caſus. Dñe iam video ꝙ ſeruus alienus viuẽte dño poſſit heres inſtitui: nunqđ poterit inſtitui poſt mortẽ domini: Et rñ. ꝙ ſic. Seruus enim alienus poſt mortẽ dñi heres põt inſtitui: ⁊ cum hereditariis ſeruis eſt teſtamẽti factio. Nã hereditarii ſerui acquiruntur hereditati: ⁊ per cõſequens heredi futuro. Hereditas em̃ nõdum adita ſuſtinet vicẽ pſone defuncte nõ heredis futuri. vnde ſicuti ſi defunctus viueret ex teſtamẽto capere poſſet: ⁊ ita eo mortuo capere poſſet hereditatẽ cũ hereditas ꝙ̃tum ad hoc vicẽ pſone defuncte repreſentet. Itẽ nõ ſolũ ſeruus alicuius iã nati inſtitui põt: ſꝫ etiã ſeruus eius qui in vtero eſt recte heres inſtitui poterit: qr ꝙ̃tum ad hoc qui in vtero eſt pro iam nato habeĩ: cum in hoc caſu de cõmodo eiꝰ tractatur. Et hec dicuntur vſqꝫ ad. §. Seruus autem plurium. Fran.

f ¶ Poſt domini mortẽ. verba legis ſunt oĩa: ⁊ ſm hoc planuꝫ eſt. vel teſtatoris: qr ſic dicat. inſtituo ſeruũ heredẽ poſt mortẽ domini: ⁊ ꝓbaĩ hec lectio ſcđa. ff. eo. qui filio. j. rñ. nec obſt. ꝙ videaĩ in diẽ fieri hoc inſtitutio. vt. j. e. §. heres. qr incertus eſt dies mortis. vt. ff. de condi. et demon. l. j. vnde valet. ⁊ ff. eo. l. in tempus. in prin.

g ¶ Teſtamenti factio. ſ. paſſiue / nõ actiue. vt. j. de here. quali. ⁊ diffe. §. teſtamenti. ⁊ iuſſio heredum ſpectaĩ ſi modo cum defuncto fuit: lꝫ cũ herede inſtituto nõ ſit teſtamenti factio. vt. ff. e. ſeruus hereditarius.

h ¶ Nõdum. bene dico ſeruũ hereditarium poſſe inſtitui: qr nõ eſt nullius: ſed alicuius. ſ. hereditatis que vicem defuncti obtinet.

i ¶ Defuncti. ⁊ eſt forte ratio: quia defunctus eſt certus q̃ fuerit ſed nõ ſic de herede: quia ⁊ ſi certus ſit inſtitutus poterit eſſe ꝙ nõ adeat hereditatem quia poteſt deſiſtere multis de cauſis. vt. j. qui. mo. teſta. in fir. §. poſteriore. et facit ad hunc. §. j. de ſtipu. ſer. in prin. ⁊ ff. de acqui. re. do. l. in eo. in fi. et. l. ſequenti.

Hẽditas iacens defunctũ ⁊ ñ heredẽ repreſentat.

k ¶ Eius qui in vtero eſt. cum pro nato ſit habendus quo ad cõmodum. vt. ff. de ſta. ho. l. qui in vtero. ⁊ ff. eo. l. eius. §. j.

¶ Seruus autẽ pluriu. ¶ Caſus. Dñe iã video quis ſit effectus inſtitutionis quando ſeruus vnius alii inſtituiĩ: ſed po. ꝙ aliqs inſtituat ſeruum pluriũ dominorũ: dicatis mihi qs ſit effectus hmõi inſtitutionis: Ad hoc reſpon. Amice. ſeruus pluriũ dominorũ cũ quibꝰ teſtamẽti factio eſt ab extraneo heres inſtitutus vnicuiqꝫ dominoꝝ cuius iuſſu adiit hereditatẽ acquirit pro portione dominii quã in ſeruo habet ⁊ efficiĩ heres: ſꝫ po. Dñe iã video ꝙ per inſtitutionẽ ſerui pluriũ dñoꝝ plures heredes iſtitui poſſunt: eſt ne hoc verũ: Et reſpõ. ꝙ ſic. nam et vnum hominem ⁊ plures vſqꝫ in infinitum quot teſtator voluerit facere poteſt. Et hec dicunĩ vſqꝫ ad. §. Hereditas. Fran. de are.

l ¶ Cum quibus. ſ. dominis.

¶ Seruus pluriuꝫ ab extraneo inſtitutus: acqrit vnicuiqꝫ ꝓ parte dominica.

¶ Seruus aũt pluriũ cũ quibꝰ [l] teſtamẽti factio eſt ab extraneo [m] inſtitutꝰ heres vnicuiqꝫ dominorum cuius iuſſu [n] adierit pro portione dominii acqrit hereditatẽ.

¶ Quis poteſt et vnum ⁊ plures heredes facere.

¶ Et vnuꝫ hoiem ⁊ plures vſqꝫ in infinitum [o] quot quis heredes velit [p] facere licet.

¶ Hereditas ꝓprie diuidiĩ in xii. vncias ſiue partes: quarũ q̃libet ſuo ꝓprio noĩe nũcupaĩ. Põt tñ diuidi in pauciores vel in plures prout volũtas extiterit teſtatoris. h. d. Aretinus.

¶ Hereditas plerunqꝫ [q] diuidit in duodeci vncias q̃ [r] aſſis appellatiõe [s] cõtinenĩ. Habẽt em̃ he partes [t] ꝓpria noĩa ab vncia vſqꝫ ad aſſem vtputa hec / ſeſcũs [v]: ſextans [x]: q̃drans [y]: triens [z]: qncuns [a]

m ¶ Ab extraneo. ſi vero ab altero ex dñis ſit iſtitutꝰ acqriĩ ceteris ſociis ſ hereditas. quod dic vt ff. pro ſocio. l. verum. §. ſi ſeruo cõmuni.

n ¶ Iuſſu. dic ꝙ ſufficit vna iuſſio: licet ſint plures dñi. vt. ff. de acq. here. l. ſeruus duorũ. ⁊ l. in acquirẽdis. Accurſius.

o ¶ In infinitũ. Quid ğ ſi iſtituã oẽs hoies qcũqꝫ ſunt in mũdo: Uidetur nullũ eſſe cũ effectũ hr̃e nõ poſſit: puta tñ valere vt hic. ſꝫ tñ non poterit ꝯfirmari aditiõe ꝓpter nimiã difficultatẽ vel impoſſibilitatem.

Heredes iſtitui poſſunt ſimul oẽs hoies mundi.

p ¶ Velit cũ ſua volũtas ſit lex. vt in aut. de nup. §. diſponat. col. iiii.

Volũtas teſtatoris eſt lex.

¶ Hereditas ¶ Caſus. Dñe iã video q pñt heredes inſtitui: ⁊ qs ſit effectꝰ inſtõnis: ꝓ deo dicatis mihi quaĩr diuiditur hereditas: Ad hoc rñ. Amice: hereditas plerũqꝫ diuidiĩ in. xii. vncias q̃ aſſis appellatiõe ꝯtinenĩ. Habẽt aũt he partes hec noĩa ab vncia vſqꝫ ad aſſem: vtputa hec vncia ⁊c. put i lr̃a ꝯtineĩ. Et hec dicunĩ vſqꝫ ad. §. Nõ aũt. In q̊ pone ſic caſuꝫ. Dñe vos dixiſtis mihi ꝙ hereditas diuidiĩ i. xii. vncias: ⁊ ꝓpria noĩa vnciaꝝ mihi expſſiſtis: nunqđ gñaĩr opꝫ eẽ. xii. vncias in hẽditate: Et rñ. ꝙ nõ. Semp em̃. xii. vncias i hẽditate opꝫ eẽ: nã tot vncie aſſem ꝯſtituũt q̃t teſtator voluerit. Si em̃ teſtator vnũ tm̃ hẽdẽ ex ſemiſſe iſtituerit: totꝰ as i ſemiſſe cõtinebiĩ. ⁊ hoc iđ: qr idẽ ex pte teſtatꝰ ⁊ ex pte inteſtatꝰ decedere nõ põt: ⁊ hoc eſt verũ niſi ſit miles qi caſtrẽſibꝰ teſtari pt. ⁊ i paganicis iteſtatꝰ decedere. Sola em̃ volũtas militis iteſtãdo ſpectaĩ. Cũ igiĩ aliqs i ſemiſſe vnũ tm̃ inſtituerit: ⁊ aliũ poſtea nõ iſtituerit: ⁊ pſumiĩ i totũ aſſem inſtituere: ⁊ ſilr̃ in caſu ꝯuerſo: qr ſic ego tibi dixi nõ ſp eẽ neceſſe. xii. vncias ꝯtineri in aſſe: ita ⁊ i q̃cũqꝫ voluerit plimas vncias põt qs hereditatẽ diuidere. Et hoc dicunĩ vſqꝫ ad. §. Si plures inſtituanĩ. Fran.

q ¶ Plerũqꝫ. ideo dicit plerunqꝫ: qr quãdoqꝫ in plures. vt. j. e. §. ſi plures. quandoqꝫ in pauciores diuidiĩ. vt. ſ. eo. §. non autem.

r ¶ Que. ſcꝫ vncie ſimul collecte.

s ¶ Appellatione. id eſt ſignificatione.

t ¶ He partes. iſra poſite in ꝙ̃titate differẽtes. Vel dic meliꝰ he ptes. ſcꝫ vncie. xii. ad partes redacte. eſt em̃ ad ſuperiora facienda relatio.

v ¶ Seſcũs. i. vncia ⁊ dimidia. vt. ff. de inoffi. teſ. papinianꝰ. §. qm̃ autẽ q̃rta. Sꝫ q̃re nõ poſuit nomẽ qđ vnciã ſignaret: Rñ. qr plura ſunt negocia ꝙ̃ vocabula. vt. ff. de pre. v̇. l. natura. Et no. ꝙ pmũ ⁊ ſcđꝫ: ⁊ tertiũ: ⁊ q̃rtũ: nomẽ interptationẽ ſumit ex eo ꝙ quotã deſignat hereditatis portionẽ. Seſcũs em̃ dr̃ q̃ſi ſemiuncia ⁊ vncia. ⁊ eſt tertia eiꝰ lr̃a. ſ. nõ. x. + Sextãs qr ſextã partẽ ſignat. i. duas vncias. Quadrãs qr q̃rtã: ⁊ ita tres vncias ſignat. Triẽs qr tertiã partẽ: ⁊ ita q̃ttuor vncias ſignat. Sequentia v̇o noĩa ethimologiã habẽt ex eo ꝙ certũ numerũ vnciarũ ſignãt. Diciĩ em̃ quincuns nõ qr qntã partẽ hꝫ: ſꝫ qr quinqꝫ denotat vncias. Semis qr ſex: ⁊ ſic de ſingulis ꝑ ordinẽ. Item no. ꝙ nõ oẽs vncie q̃ ſignanĩ ꝑ iſta noĩa ꝯtinenĩ i aſſe: lꝫ hoc innui videaĩ: ſic em̃ cõtingeret as. lxxviii. vncias ⁊ dimidiã. Ideo aũt ponit has partes: qr q̃libet põt in aſſe cõtineri. hac ratione ⁊ homo diciĩ riſibilis: et actio legis aq̃lie penalis diciĩ. vt. j. ad. l. aquil. §. his verbis. Item no. iſta tria noĩa: as / pondus / libra / idem ſignare. Itẽ q̃nqꝫ as poniĩ pro obolo. vnde illud. Nõne duo paſſeres aſſe veneunt: Unde v̇ſus. As / obolus / pondus / as eſt poſſeſſio tota. i. hereditas: vt hic. ſꝫ ⁊ pondus large diciĩ omne qđ eſt in ſtatera poſitũ. ſꝫ hic ſtricte accipiĩ ꝓ pondere. xii. vnciaꝝ. vñ dipondium quaſi duplex põdiuꝫ. ſ. xxiiii. vnciaꝝ. vt. j. eo. § ſi plures. ⁊ facit ad hunc. §. ff. eo. ſeruum meum. §. ſi.

Aſſis partes declaratur.

+ Sꝫ hoc nõ eſt veruꝫ: qr nõ a quota cuꝫ ſit octaua pars aſſis diciĩ ſꝫ a numero vnciarum. ſm Io. fa.

As tria ſignificat. Verſus.

x ¶ Sextans. i. due vncie. q. ſexta pars aſſis.

y ¶ Quadrans. iii. vncie. q. quarta pars aſſis.

z ¶ Triens. i. iiii. vncie. q. tertia pars aſſis.

a ¶ Quincuns. i. v. vncie.

UNIVERSIDAD DE

a Semis. id eſt ſex vncie. ſ. dimidium aſſis.
b Septuns. i. vij. vncie.
c Bes. i. viij. vt olim des quaſi dempto triente.
d Dodrans. i. ix. q. dempto quadrante.
e Dextans. i. x. q. dempto ſextante.
f Deuns. id eſt. xj. quaſi dempta vncia.
g As. i. xij.
h Tot' as. nā i totū p̄ſumit inſtituiſſe defunctus / cū aliū nō iſtituit vt h. ꝛ. ff. e. l. interdū. §. j. Idē q̄z p̄ſumit i milite. vt. C. de teſta. mi. l. iij. §. h ergo. ✝ niſi qđ hic ſequit nō ad ſupius. p̄xi. rū. ſed ad hoc qđ ſequit refertur. ſcȝ neq̄ȝ em̄ ꝛc. Sȝ ſi miles fecit teſtamē tū in caſtrēſibus / poteſt decedere inteſtat' in paganicis. vt. C. de teſt. mi li. l. ij. Accurſius.
i Inteſtatus decedere imo vī q̄ ſic. vt. ff. de inoffi. te. l. nā ꝛ ſi parētib'. §. peñ. ꝛ fi. q̄ eſt ↄ. Sed h eſt verū ab initio ſed ex poſtfacto p̄t. vt. C. de in offi. teſt. l. cū duob'. Et no. h idē iuris nō eſſe in parte q̄ ad partē qđ eſt in toto q̄ ad totū. vt. ff. fa. her. l. i h iudicio. Ar. ↄtra. ff. de pac. l. iuriſgē tiū. §. adeo. ꝛ. §. ſeq. ꝛ facit ad hūc. ff. de reg. iur. l. in teſtamentis. Accur. Additio. Et meli'. l. iuſ nr̄m. e. ti. Et p̄cedit iſte text' indiſtincte ſiue ſimpliciter ſit facta inſtitutio in re certa vel p̄te de reliq̄ nō facta mētione: ſiue dixerit teſtator in reſiduo ſe velle iteſtatū decedē. Jo. fa. ꝛ Ang. are.
k Niſi ſit miles. nā miles hn̄ p̄ōt p parte teſtatus decedē: p p̄te iteſtatus. vt. C. de teſ. mil. l. ij.
l Quātaſcūq̄ȝ. i. quotcūq̄ȝ ꝛ facit. ff. co. l. interdū. §. paterfamilias. ꝛ. l. ſeq. vſq̄ȝ ad. l. ex facto.

✝ Et iſta ē cōis opi. licet Ang. putet de iure veri' ſic diſtiguere: vt p̄cedat qn̄ verba poſſunt aptari ad ius cōe: alš p̄ſumit teſtat' de iure ſpāli. l. ſi miles vnum ex fundo. ff. de teſt. mil.

ſemis[a] ſeptuns[b]: bes[c] dodrans[d] dextās[e] deuns[f] as[g]. ¶ Nō autem vtiq̄ȝ ſemp duodecim vncias eſſe oportet. nam tot vncie aſſem efficiunt quot teſtator voluerit. ¶ Et ſi vnū tātū qs ex ſemiſſe (vbi gratia) heredeȝ ſcripſerit: totus as[h] in ſemiſſe erit. ¶ Neq̄ȝ enim idem ex parte teſtatus: ꝛ ex parte inteſtatus[i] decedere poteſt / niſi ſit miles[k]: cuius ſola voluntas in teſtādo ſpectatur. ¶ Et econtrario poteſt quis in quantaſcunq̄ȝ[l] voluerit plurimas vncias ſuam hereditatem diuidere.

Qui plures vult heredes inſtituere diſpariter: neceſſitatem habet per partes hereditatis diſtribuere: ſi non vult equaliter eē heredes: quibuſdam tamen inſtitutis in partibus qui ſine partib' inſtitutus eſt / habebit reliquum hereditatis / ſiue ſit vnus ſiue plures. Si vero totus as fuerit per teſtatorem diſtributus: qui ſine parte eſt inſtitut' habet ſemiſſem totius hereditatis.

Si plures inſtituantur heredes: ita demum in hoc caſu partium diſtributio[m] neceſſaria eſt ſi nolit teſtator eos ex equis[n] partibus heredes eſſe. ¶ Satis enim conſtat nullis partibus noiatis: ex equis partibus eos heredeſ eſſe. ¶ Partibus autem in quorūdā p̄ſonis expreſſis ſi quis alius ſine parte nominatus erit. ſiqdeȝ aliqua parſ aſſis deerit: ex ea parte heres[o] ſit. ¶ Et ſi pl'es ſine parte ſcripti ſunt omnes in eādē partem concurrunt. ¶ Si vero totuſ as completus ſit: in dimidiam[p] partem vocantur[q]: et ille vel illi oēs[r] in alteram dimidiaȝ. ¶ Nec intereſt[s] primus / an medius / an nouiſſimus / ſine parte hereſ ſcriptus ſit. ea enim pars data intelligitur que vacat.

Pars hereditatis per teſtatorem nō diſtributa accreſcit heredibus pro portionibus hereditarijs. Idem econtra ſi teſtator pluſ attribuit q̄ ſit in hereditate: tunc cuilibet heredum decreſcit pro rata.

Videamus[t] ſi pars aliqua vacet: nec tamē quiſq̄ ſine parte ſit heres inſtitutus quid iuris ſit: veluti ſi tres ex quartis partib' heredes ſcripti ſunt. Et conſtat vacantem partem ſingulis tacite p hereditaria parte accedere: ꝛ perinde haberi ac ſi ex tertijs partibus heredes ſcripti eſſent. ¶ Et ex diuerſo ſi plures heredes ſcripti in portionibus ſint tacite ſingulis decreſcere: verbi gratia: vt ſi quattuor ex tertijs partib' heredes ſcripti ſunt perinde habeātur ac ſi vnuſqſq̄ȝ ex quarta parte ſcriptus heres fuiſſet.

Si plures vncie q̄. xij. ſint diſtribute et alius ſit inſtitutuſ ſine parte tranſit ad dipondium. hoc dicit Aretinus.

Et ſi plures vncie q̄. xij. diſtribute ſunt: is qui ſine parte inſtitutus eſt / qđ dipondio[v] deeſt habebit. ¶ Idemq̄ȝ erit[x] ſi dipondius expletus ſit: q̄ omnes partes ad

est h' verū ſi teſtator nō ignorat. vt. ff. e. q̄ loco. §. j. q̄ eſt ↄtra. Accur.
p In dimidiā partē. aliter em̄ ſi aſſe expleto ſcripſit ex reliqua parte heres inſtitut' heres eſto: tūc em̄ cum nihil reliquū ſit ex nulla parte heres eſto. Accurſius.
eſt, vt. ff. e. l. item quod ſabinus. §. ſed ſi aſſe. Accurſius.
q Vocātur. ſ. illi qui erāt inſtituti in tota hereditate partib' exp̄ſſis.
r Omnes. qui erant inſtituti ſine partib'. Acc.
s Nec intereſt. hoc refert nō ad proximū caſum: ſed ad ſuperiorem: ſcilicet quando pars vacat: idem tamē in ſecundo ſed nō haberet locū ratio que redditur. Ea enim ꝛc. Vel dic quo ad proxi. ꝛ ſtatim cuȝ ſic ſit inſtitutio itelligit pars vacare. ꝛ facit ad hoc. ff. e. l. quo loco. j. reſpon.

Videam'. ¶ Caſus. Domine iā video quid iuris eſt quando aliqua pars deeſt aſſi: ꝛ aliquis inſtituat ſine parte: ſed po. aliqua pars p̄ualet et nemo ſit inſtitutus ſine parte: vt in tali exemplo teſtator inſtituit publiū in quadrāte: ꝛ. M. in alio quadrante: ꝛ titium in triēte: ꝛ ita tres inſtituit ex quartis partib': modo manifeſte liquet q̄ quarta pars hereditatis vacat: dicatis mihi quid iuris eſt in caſu iſto: Ad hoc reſpon. Amice: ſi tres ex quartis partibus heredes inſtituti ſunt: ꝛ h caſu cōſtat vacantem partē ſingulis tacita volūtate teſtatoris p hereditaria portione accedere: ꝛ perinde erit ac ſi ab initio ſinguli ex certis portionibus fuiſſent inſtituti: idē iuris erit in caſu cōuerſo. Nā ſi plures i portionibus inſtituti fuerit ſingulis p hereditarijs portionibus decreſcet: vtputa ſi iure in certis portionib' inſtituti ſūt: nā teſtator. P. inſtituit in triente: ꝛ meuium in alio triente: nam in hoc caſu perinde erit ac ſi vnuſquiſq̄ȝ in quadrante inſtitutus fuiſſet. Et hec dicuntur vſq̄ȝ ad illum. §. Et ſi plures vncie. Fran.

Si plures. ¶ Caſus. Dn̄e po. q̄ aliqs plures inſtituit heredes: nū qđ neceſſe ē q̄ teſtator exprimat partes in qb' eos inſtituit: Et rn̄. q̄ nō: niſi voluerit eos ex diſparib' partib' heredes eē. Si em̄ pl'es heredes inſtituunt: ita demū neceſſaria eſt partiū diſtributio ſi voluerit teſtator heredes iſtituēdos ex equalib' portionib' ſuccedere. Satis em̄ manifeſtū eſt q̄ ſi eos ſimplr̄ inſtituat ptib' inſtitutōis nō exp̄ſſis oēs inſtitutos ex eq̄lib' portionib' hēdes eſſe intelligēdū eſt. Sȝ po. q̄ teſtator q̄ſdā inſtituit in certis portionib': puta titiū in triēte ꝛ meuiū i ſextāte: ꝛ poſtea ſemproniū inſtituit ſimplr̄ nulla portiōe in ei' p̄ſona exp̄ſſa: dicatis mihi qd iuris erit i caſu iſto: Ad h rn̄. Amice: ſi pl'es inſtituant in certis ptib' q̄rūdā p̄ſonis exp̄ſſis: ꝛ aliqs poſtea ſine parte inſtitut' fuerit: ille q ſine p̄te inſtitutus eſt: ſi aliq̄ pars aſſis deeſt ex ea parte inſtitui itelligit. vn̄ in caſu p̄dicto ille q ſine p̄te inſtitut' eſt in ſemiſſe erit heres: ꝛ idē iuris ē ſi pl'es ſine p̄te iſtituti ſunt: nā oēs i eā p̄tē q̄ aſſi deeſt ↄcurrūt: ꝛ h ſūt va qn̄ aliq̄ ps deeſt aſſi: ſȝ po. q̄ tot' as cōplet' ſit: qꝛ inſtitui publiū i ſemiſſe: ꝛ meuiū i alio ſemiſſe: poſtea vnuȝ vel pl'es ſine parte inſtitui: qd iuris eſt in caſu iſto: Ad h rn̄. Amice: ſi totus as ſit cōpletus oēs inſtituti vocant in dimidiā partē hereditatis: ꝛ ille ſolus qui ſine parte inſtitutus fuerit: vel etiam ſi plures ſine parte inſtituti fuerit in alterā partē vocabunt: nec etiā intereſt in eo caſu qn̄ aliq ſunt inſtituti in certa portione: ꝛ poſtea ali' ſine portiōe inſtitutus eſt: vtrū primus vel medius an nouiſſimus ſine parte inſtitutus fuerit: nam ſemp illa pars que vocat intelligitur data ei q ſine certa portiōe inſtitut' eſt: ꝛ hec dicunt vſq̄ȝ ad. §. Videamus. Fran.
m Diſtributio. i. aſſignatio p̄tiū: quā p̄tē velit teſtator quālibet hr̄e.
n Ex equis partibus. facit. ff. co. l. quotiens. §. heredes.
o Heres ſit. eadē ē rō in dipondio. vt. ff. e. ſabin'. ꝛ. j. e. §. ꝛ ſi pl'es. Itē

t Videamus. vt. ff. co. l. interdū. §. paterfamilias. vſq̄ȝ in fi. l.
Et ſi plures vncie ¶ Caſus Quidam inſtituit. p. in ſemiſſem: ꝛ. m. in beſſem: et ita plures vncie q̄ duodecim ſunt diſtribute: ꝛ poſtea inſtituit titium ſine parte: modo quero quid iuris ſit in hoc caſu: Ad h reſpō. Amice: ſi plures vncie q̄ duodecim a teſtatore diſtribute ſunt: et poſtea aliquis ſine parte inſtitutus fuerit: in hoc caſu ad dipondiū trāſeundum erit: et qui inſtitutus eſt ſine parte quod deeſt dipondio habebit: et idem iuris ē ſi dipondius fuerit completus: nā tunc tranſeundum eſt ad tripondium. ꝛ ſic deinceps: nec propter hoc augeſ hereditas: licet in plures vncias diſtribuatur: quia omnes partes diſtribute poſtea ad aſſem reuocantur: q̄uis ſint plurium vnciarū. Et hec dicuntur vſq̄ȝ ad illum. §. Heres ꝛ pure. Fran.
v Dipondio. dicit autē dipondiuȝ pondus ſiue hereditas in. xxiiij. vncias diuiſa. ſic enim pondus dicit ea q̄ in. xij. diuidit. ꝛ tripondium quod in. xxxvj. et quadripondium quod in. xlviij. ꝛ ſic de ſingulis.
x Idemq̄ȝ erit. ǂ id eſt quod diximus ſi quis expleto aſſe fuit inſtitutus heres in dimidiā vocatur: vel nō expleto aſſe in vacantem partem vocatur. vt. ſ. eo. §. partibus autē. vel tranſcendentem in vacantem vſq̄ȝ ad dipondium. vt. ſ. proxi. reſpon. Idem eſt etiam ſi dipondium ſit expletum. Sed cōtra. ff. eo. item quod ſabinus. in fi. l. vbi dicit expleto dipondio inſtitutum nō habere partem vacantem vſq̄ȝ ad tripōdium. Sed certe immo dicit q̄ ſic ſi recte illa littera intelligitur: et ita cōcordat. Item videtur contra. ff. eo. l. ex vncijs. vj. Sed certe et illa eſt cōcordantia ſi recte ibi fiat computatio vnciaruȝ. Sed magis videtur

Dipōdiū
Pondus.
Tripōdiū
Quadripondium.
ǂ Hec glo. diuidit iq̄tuor partes In p̄ia declarat text. In ſcđa format vnū ↄ̄riū ad iſtum verſi. idēq̄ȝ ꝛ ſoluit. In

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ſtia format aliud ɔ̃trium nō ad iſtum ver. ſʒ ad ꝟ. ſʒ et ſi. ꝑles ꝓxime ꝓ̃cedentem. In q̃rta format aliud ɔ̃trium q̄d pōt eſſe comune ad vtrumq̧ ver.

videtur contra. C. de le. l. cū queſtio. vbi dicit non fieri tranſitū ad dipondium vel tripondium: ſed tantum videtur adimi primo q̄ntum cōfertur ſecūdo. Sed diſtingue: aut voluit teſtator excedere aſſem vel dipondium: quod poteſt. vt. s̄. eo. §. non autem. ⁊ ita hic intelligit. Aut noluit: ⁊ tunc habeat locū lex cōtraria. Item ⁊ tunc quando dubium eſt ſil'r locū habeat. l. cū queſtio. q̄ eſt cōtra. Alij dicunt hanc corrigi p illā. Accur. Additio. Aduerte diligēter q̄ ſi nominatim aſſem expleuit vl' trāſire ad dipondiū: al's nō. vt. l. qui nō militabat. §. filijs. ff. e. Et de effectu an fiat trāſit⁹ ad dipōdiū vl' nō. vide Jo. fa. hic. qui infert q̄ ſi papa ex certa ſciētia prouideat duobus de eadē ꝓbenda q̄ vterq̧ admittat. extra de reſcrip. duobus. in fi. lib. vj.

a ¶ Reuocant. Hereditas em̄ nō ideo augetur q̄ i plures diuidit vncias: ſicut ⁊ libra: lʒ per ſolidū vel aliū numerū diuidat: ⁊ ideo quotā partē quis debet hr̄e in dipondio/ totā poteſt partem habere de aſſe: vt hic. et ff. eo. ex vncijs.

¶ Heres. ¶ Caſus. Domine quidā inſtituit heredē ſub cōditiōe: nūqd valet talis īſtitutio: Et rn̄. q̄ ſic. Nā heres pure ⁊ ſub ɔditōe īſtitui pōt: ex certo tn̄ tpe vel vſq̧ ad tp̄s nō pōt inſtitui: veluti ſi qs ita inſtituerit. Titiū poſt qnquenniū anteq̄ moriar heredē inſtituo. In h̄ em̄ caſu nō valet inſtitutio eo modo q̄ facta eſt. Dies em̄ in inſtitutione adiect⁹ ꝓ ſupuacuo ſiue ꝓ nō adiecto habet: ⁊ pinde erit ac ſi titi⁹ pure ⁊ ſine diei adiectiōe inſtitutus fuiſſet. Et hec dicunt vſq̧ ad illū. §. Impoſſibilis ɔditio. Frā.

assem poſtea reuocant[a] q̄uis ſint plurium vnciarum.

¶ Heres poteſt inſtitui pure et ſub conditione: non autem ex certo tempore vel ad certū tempus. Si tamē ſic inſtituatur/ valet inſtitutio tanq̄ pura vitiata tali adiectione. Aretinus.

¶ Heres et pure ⁊ ſub conditione inſtitui pōt ex[b] certo tempore aut ad certum tempus nō pōt veluti poſt qnquēniū q̄ moriar: vel ex kalēdis illis: vel vſq̧ ad kalendas illas heres eſto. deniq̧ diem adiectū haberi pro ſuperuacuo placet: ⁊ perinde eſſe ac ſi pure heres inſtitutus eſſet.

¶ Conditio impoſſibilis in vltimis voluntatibus non vitiat.

¶ Impoſſibilis[c] conditio in inſtitutionibus ⁊ legatis: necnō in fideicōmiſſis ⁊ libertatibus pro non ſcripta[d] habetur.

¶ Ad veritatem copulatiue requiritur implementum vtriuſq̧. Ad veritatē vero alternatiue ſufficit verificatio alterius.

¶ Si plures conditiones in inſtitutionibus aſcripte ſunt ſiquidem coniunctim vtputa ſi illud ⁊ illud factū fuerit: omnibus parēdum[e] eſt ſi ſeparatim[f] veluti ſi illud aut illud factū erit cuilibet dictioni obtemperare ſatis eſt.

¶ Etiā penitus ignotus ⁊ quē teſtator nunq̄ vidit poteſt heres inſtitui. Aretinus.

¶ Hi quos nunq̄ teſtator vidit heredes inſtitui poſſunt: veluti ſi fratris filios[g] peregrināteſ[h] ignorans qui eſſent heredes inſtituerit. ignorātia enim teſtātis inutilem inſtitutionem non facit.

¶ De vulgari ſubſtitutione.
Titulus. xv.

¶ Poteſt quis plures gradus heredum facere: et in ſubſidium ſubſtituere ſeruū neceſſarium heredē.

Poteſt autem quis in teſtamento[i] ſuo plures gradus[k] heredū

impoſſibilitas. vt. j. de inuti. ſtipu. §. ſi impoſſibilis. ⁊ ff. de acti. ⁊ obli. l. non ſolum. Reſpon. hoc ſolum eſt fauore vltime voluntatis.

e ¶ Parendū eſt. ſi ſit poteſtatiua: vt hec ſi decem dederis. Vel mixta vt ſi iueris romā. vt. ff. eo. l. ſeruus. §. puto generaliter. ſi aūt caſualis: et tunc ſufficit primā exiſtere. vt. ff. de condi. inſti. l. ſi plures inſtitutiones. Accurſius.

f ¶ Si ſeparatim. i. ſub diſiunctiua cōiunctiōe. Idē in legato ſeruatur/ qd̄ hic in inſtitutione dicitur. Sed ſi in diuerſis partib⁹ teſtamēti inſerātur/ nouiſſime debet obtēperari. ✠ Sʒ in libertate directa cuilibet obtēperari ſufficit. vt. ff. de ɔdi. ⁊ demon. ſub diuerſis in fideicōmiſſaria nouiſſime. vt. ff. de condi. ⁊ demō. ꝑ fideicōmiſſum. ⁊. l. qd̄ traditū. ſm̄ Joā. Et facit ad hūc. §. ff. de v̄b. ob. ſi ita qs ſtipulet.

¶ Hi q̄s. ¶ Caſus. Domine qdā inſtituit quoſdam ſibi ignotos heredes: nūquid valet talis inſtitutio: Et rn̄. q̄ ſic. Nam hi quos nunq̄ vidit teſtator heredes iſtitui pn̄t: veluti ſi aliquis fratris ſui filios peregrinātes heredes inſtituit: nec ideo impedit inſtitutio ſi teſtator ignorauerit qui eſſent: ignorātia enim teſtatoris inutilē inſtitutionem non facit. Et hec dicunt vſq̧ in finem tituli. Franciſcus de aretio.

cipio inerat ſaltē vbi iudex eam nō ex pſſit. Alij qn̄ ponit in ɔditione: et tunc in ɔ̃ctibus vitiat: vt h̄ ſed i iudicijs vel arbitrijs vitiat ſententiam

✠ Qd̄ ē verū i legatis ſʒ in inſtitutiōib⁹ vr̄ q̄ priori q̄ exterit. vt. d. l. ſi plures. et iſto caſu poteſt verifica ri glo. precedens.

g ¶ Fratris filios. vel etiam ſuos ſeruos vel quēcunq̧ alium. vt. C. e. l. extraneum.

h ¶ Peregrināteſ. al's peregrinatos: puta q̄ viſitāt limina ſancti Jacobi: vel ſancti Petri: aliud ſi eſſet peregrinus. i. deportatus. tunc em̄ inſtitui nō pōt. vt. C. eo. l. j. q̄ eſt huic contra. ff. e. l. ſʒ ſi in cōdictione. §. ſolemus. Item ſunt ⁊ alij qui non poſſunt inſtitui heredes: vel habere cōmodum ex teſtamento quos notaui. j. de lega. §. legari.

✠ Qd̄ ē verū qn̄ icapacitas eſt reſpectu heredis tn̄. ſec⁹ ſi etiā reſpectu teſtātis vt i ſpurio. de quo vide Ange.

b ¶ Ex certo tpe. ſed in diē incertū qs pōt inſtitui heres: puta cū ipſe poterit capere ex teſtō: ✠ vel cū ipſe morietur: vel cum titius morietur. vt ff. e. l. in tempus. ⁊. l. qui filio. j. rn̄. ⁊. ff. de lib. ⁊ poſthu. filius a pr̄e. j. reſpon. ⁊. C. e. l. extraneū. Miles autē pōt etiā extraneū ex certo tpe vel in certum tēpus inſtituere. vt. ff. de mili. teſta. l. miles. ⁊ facit ad hūc. §. ff. co. hereditas. argu. tamen eſt contra. ff. de reg. iur. actus. ſed ibi non eſt de hoc actu. ſ. factionis teſtamenti. vnde interpretandū eſt vt magis valeat q̄ pereat. vt. ff. de reb. du. l. quotiens.

¶ Impoſſibilis. ¶ Caſus. Quidam titiū heredē ſic inſtituit. Titiū heredē inſtituo ſi celū digito tetigerit: q̄ro a vobis vtrū valeat inſtitutio iſta: ⁊ rn̄. q̄ ſic. nā in h̄ caſu īpoſſibilis ɔditio nō vitiat: ſed vitiat ⁊ inſtitu. pro pura habet. Impoſſibilis em̄ cōditio in inſtitutionibus ⁊ legatis ⁊ fideicōmiſſarijs libertatibus adiecta ꝓ nō ſcripta habet: ⁊ pinde eſt ac ſi nulla ɔditio fuiſſet appoſita. Sed pone: quidā iſtituit heredē ſub pluribus cōditionibus: nunqd opʒ oēs cōditiones adimplere anteq̄ poſſit adire: Ad h̄ rn̄. Amice: ſi plures inſtitutioni aſcripte ſunt ɔditiōes: diſtingue: vtrū p cōiunctionē copulatiuā vel diſiūctiuam ille conditiones ſunt appoſite: nā per coniunctionē copulatiuā: vtputa ſi illud et illud factū fuerit titium heredē inſtituo: neceſſe habet heres in hoc caſu oēs cōditiones adimplere. Si vero ſub diſiūctiua cōiunctione plures ɔditiones appoſite ſunt: vtputa ſi illud aut illud factum fuerit neceſſarium titium heredem inſtituo: ⁊ in hoc caſu tantum alteri obtemperare ſatis eſt. Et hec dicuntur vſq̧ ad illū. §. Hi quos nunq̄. Franciſcus.

c ¶ Impoſſibilis cōditio. Tribus modis pōt dici cōditio īpoſſibilis. vel de natura: vt ſi celū digito tetigeris heres eſto. vt. j. de inuti. ſtipu. §. ſi īpoſſibilis. ✠ Itē de iure: vt ſi patrē ab hoſtib⁹ nō redemeris: vel ſilis. nā hoc facere nos nō poſſe preſumit ius. vt. ff. de cōdi. inſti. l. conditiones. ⁊. l. filius. ⁊ in his duabus hʒ locum iſte. §. impoſſibilis. Itē de facto vt ſi montē aureū dederis/ heres eſto. ⁊ hoc caſu nō valet inſtitutio vel libertas: cū nec anim⁹ dādi fuerit iuris p̄ſumptiōe. vt. ff. de ſta. lib. l. cū heres. §. j. Itē eſt quedā quarta impoſſibilitas ꝓpter perplexitatem q̄ vitiat: vt hec. ſi titius heres erit/ ſeius heres eſto. vt. ff. de ɔdi. inſti. ſi titius. que. l. eſt huic cōtra. Sed certe hic de impoſſibilitate nature dicit. vt. j. de inuti. ſtipu. §. ſi īpoſſibilis. Sʒ certe idē vr̄ in primis duabus q̄ vitiet inſtitutio. vt. j. de leg. §. fi. q eſt cōtra. Sed ſolue vt ibi. Itē facit. ff. de lega. j. ſi mihi. §. j. ⁊. ff. de ɔdi. inſti. l. j. Accurſius.

✠ Et iſta īpoſſibilitas aliqn̄ ponit i diſpoſitione: ⁊ tunc ſi ſit circa ſubſtātialia ſep vitiat. ſi circa accidētalia i vltimis volūtatibus vitiat. Idē in ɔ̃ctib⁹ boneſi. ⁊ i iudicijs ſi a pn̄=

d ¶ Pro non ſcripta. Sed cur ſecus in ɔ̃tractib⁹ vbi vitiat contractū

nem tituli. Franciſcus de aretio.

¶ De vulgari ſubſtitutione. ¶ Supra dictū eſt de inſtitutionib⁹ primis. vt. s̄. e. ti. §. j. Nūc de ſcdis: q̄ ſubſtitutiōes dicunt ſiue primo gradu fiāt vel alio. vt. j. e. in ꝓn. ✠ ⁊ q̄ vulgaris eſt magis cōis q̄ ⁊ a quolibet ⁊ cuilibet fieri pōt: ideo de ea vulgari premittit. Accurſius.

Continuatio.

✠ Differunt tn̄: q̄ ſubſtitut⁹ i re certa per v̄buʒ cōe nūq̄ trahit ad totuʒ vt. l. cogi. §. q̄liter. ff. ad treb. niſi cēt ſubſtitutus i quota alio nō exn̄te herede. ſec⁹ autē eſt in iſtitutiōe. vt. l. j. §. ſi ex fundo. ff. de here. iſti. ang.

Poteſt. ¶ Totus iſte titulus diuidit in quattuor ptes. Primo ponit q̄ cuilibet liberū eſt facere pluralitatē graduū heredū. Scdo q̄ loco vni⁹ inſtituti poſſunt plures ſubſtitui: ⁊ ecōtra. Tertio quādo partes ſunt in inſtitutiōe expſſe/ ⁊ nō in ſubſtitutiōe. Quarto qn̄ ſeruus alienus vt paterfamilias inſtituitur. Scda ibi. Et plures. Tertia ibi. Et ſi ex diſparibus. Quarta ibi. Si ſeruū. Et nota q̄ iſtud prin. textus: cū. §. j. habet fere ſub eadē forma v̄box. in. l. pōt. ff. de vulg. ⁊ pupillari ſubſtitutiōe. ¶ Caſus. Dn̄e vos vultis tractare de ſubſtitutiōe vulgari. dicatis mihi qualiter fit vulgaris ſubſtitutio: Ad hoc rn̄. Amice: teſtator in teſtamento pōt facere plures gradus hereduʒ. vn̄ hoc modo hʒ fieri vulg. ſub. veluti ſi teſtator pmo ita inſtituit. P. heredē inſtituo. ⁊ ſi. P. heres non erit. M. ei ſubſtituo. ⁊ ſi. M. nō erit heres titiū ei ſubſtituo: ⁊ ſic deinceps inq̄tū teſtator voluerit ſubſtituere pōt p negatiua v̄ba gradus ſubſtitutiōis multiplicādo. ⁊ nouiſſimo ſi hʒ hereditatē ſuſpectā ſeruū ſuū pōt heredē de neceſſitate ſubſtituere: vt ſi forte oēs alij hereditatē repudiauerint: ſaltē ſeruū in ſubſidiū hereditatē hʒ: ⁊ nō ſolū vn⁹ in locū vni⁹ ſubſtitui pōt/ lʒ etiā plēs i locū vni⁹ ſubſtitui pn̄t: ⁊ etiā ipſi hēdes iſtituti inuicē iſtitui pn̄t: ⁊ vn⁹ in locū pluriū ſubſtitui pōt. veluti ſi teſtator ita dixerit. P. ⁊. M. heredes iſtituo eos ſibijnuicē ſubſtituo. nā in h̄ caſu tacite vulgariter alter alteri intelligit ſubſtitutus. Et hec dicunt vſq̧ ad illū. §. Et ſi ex diſparibus. Fran. de are.

i ¶ In teſtō. In alia autē volūtate q̄ in teſtō vt i codicillis vel aliqua alia nō fit: ſcʒ hmōi ſubſtitutio: vt directo valeat ſic nec iſtitutio fieri pōt. vt. j. de codicillis. §. pe. ⁊. C. de codi. l. hereditatē. ✠ fit tn̄ in codicillis ex certa ſcia: vt p fideicōmiſſum ſaltē directo ſubſtitutus p h̄ v̄ba: ſubſtitutio/ admittat. vt. ff. ad trebel. l. ſceuola: Rn̄. niſi teſtator putaret ſe facere teſtū ⁊ facē codicillos nō deſtinaſſet: lʒ poſſet. nā tūc ſubſtitut⁹ in his nec directo nec p fideicōmiſſuʒ admitteret: licet poſſet. vt C. de codicil. l. ſi. §. illud quoq̧. ⁊ facit. ff. e. l. pōt. Accur.

✠ Nec exheredatio. et exiſtis i dubio teſtari: ſine ipis autē codicillari voluiſſe p̄ſumit. l. mo

k ¶ Gradus. ad ſimilitudinem. em̄ graduū ſic dicunt qui faciunt ſca

UNIVERSIDAD

§. tractari. ff. de iu. codi. ⁊ eſt glo. ſingu. in. l. ꝓbis ciuili- bus. ff. co.

las. ſic ⁊ dr̃ gradus ↄſanguitatis. vt. ff. de gradi. l. iuriſcõſult⁹. §. ꝫdus.

a ¶ Inq̄tum. id eſt in quot.

b ¶ Subſtituere. ſcilicet poteſt.

c ¶ Nouiſſimo. i. vltimo. ſic. ĩ. de ſuſpec. tu. §. nouiſſime. Sed nunquid in alio niſi in vltimo fieri põt? R̃n. non. cum eñ ipſe ſeruus oĩo eſſe heres cõpellat̃: vt h̃ ſubĩcit. ⁊. ĩ. de here. quali. ⁊ dif. §. i. patet aliũ q eſſet ei ſubſtitutus nõ admitti. vt. C. e. l. poſt aditam. Accur. Additio. Et ſic lꝫ datio ſubſtituti vulgaris tollat ſnitatẽ in filio: nõ tñ tollit neceſſitatẽ i ſeruo. ⁊ itelligit̃ tũc collata ſubſtitutio in caſu ĩpotentie. Angelus.

d ¶ Uel. pro ſaltem.

e ¶ Uel vnus. ſ. ſubſtitui põt in locũ plurium.

f ¶ Inuicẽ. ſic. ĩ. titu. i. §. ſubſtituit̃ ⁊ ꝑ talia ṽba fit ſubſtõ cõpendioſa.

g ¶ Ipſi. ſ. pñt ſubſtitui

¶ Et ſi ex diſparibus.

¶ Caſus Quidã fecit teſtamẽtũ ⁊ in teſtõ ſuo inſtituit tres hẽdes ex diſparibus partib⁹. puta. P. in ſex vncias. M. in iiij. ⁊ titiũ i duas. ⁊ poſt ea adiecit. vos inuicem ſubſtituo: ⁊ nullas partes in ſubſtitutiõe exp̃ſſit. mortuo teſtatore. P. in ſex vncias inſtitutus anteq̃ adierit deceſſit portionẽ ſuã repudiauit. modo quero in quas portiões ſubſtituti petro debeãt ſuccedere? Ad hoc r̃n. Amice: ſi ex diſparibus partib⁹ heredes inſtitutos teſtator inuicẽ ſubſtituerit ⁊ nullã mẽtionẽ partiũ in ſubſtitutiõe fecit. eaſdem partes videtur in ſubſtitutiõe dediſſe quas in inſtitutiõe exp̃ſſit. ⁊ ita diuus pius reſcripſit. vñ dico tibi ꝙ in caſu ꝓpoſito. M. inſtitutus in quattuo vncias ex ſubſtitutione habebit ⁊ titius inſtitutus in duabus ex ſubſtitutiõe ad duas ſimiliter vocabit̃. Eodẽ eñ modo q̃ eos teſtator dixerit in inſtitutione videt̃ eos in ſubſtitutione dixiſſe. Et hec dicuntur vſq; ad illum. §. Sed ſi inſtituto. Franciſcus.

facere: vtputa ſi ille heres nõ erit ille heres eſto: ⁊ deinceps inq̄tũ[a] velit teſtator ſubſtituẽ[b]. ¶ Et nouiſſimo[c] loco in ſubſidiũ vel[d] ſeruũ neceſſariũ heredẽ iſtituẽ põt.

¶ Poſſunt plures in locũ vni⁹: ⁊ vn⁹ in locũ pluriũ: ⁊ ſinguli ſingulis vel oẽs inuicem ſubſtitui.

¶ Et plures i vni⁹ locũ pñt ſubſtitui: vel vnus[e] in pluriũ: vel ſinguli in ſingulorum: vel inuicem[f] ipſi[g] qui heredes inſtituti ſunt.

¶ Inſtituti inuicẽ ſubſtituti eaſdem partes vident̃ hebere in ſubſtitutione quas in inſtitutione: niſi teſtator aliter diſponat.

¶ Et ſi ex diſparibus[h] partibus heredes ſcriptos inuicem ſubſtituerit: ⁊ nullã mentionẽ in ſubſtitutione habuerit partiuꝫ: eas videt̃ in ſubſtitutione partes dediſſe quas in inſtitutione expreſſit[i]: ⁊ ita diuus pius reſcripſit.

h ¶ Diſparibus partibus. puta vnũ in ſex vncias: aliũ in. iiij. aliuꝫ in ij. inſtitutũ ponas. nã ſi nõ adeat iſtitutus in. vj. vncias. iiij. accreſcũt habenti. iiij. ⁊ due hñti duas vt hic. ⁊. ff. e. ſi teſtõ. ⁊. l. ſi plẽs. ⁊. C. e. l. j.

i ¶ Expreſſit. ĩ. ff. ad trebel. quotiens. ⁊. l. nõnunq̃. ſed hic loquit̃ cum nõ expreſſit ꝓpria noĩa. ✠ ex equis partibus ſubſtitutos dare iuſſit.

✠ Sex ſpos ſubſtitutos q: tunc admitterent̃ ꝑ viril: id ẽ appelatio qñ ſic fuiſſe apparet de volũtate teſtatoris. vt l. verũ. §. ſi. ff. de re. du. qd aũt ſi aliquos ꝓpriis aliquos appellatiuis. vel oẽs ſimul vtriſq; noĩbus appellauerit. ⁊ qd ſi aliqui fuerint i ſubſtitutiõe cõiũcti ⁊ vn⁹ ſeparatus. vide h̃ ange.

¶ Sed ſi inſtituto ¶ Caſus Quidã fecit teſtamẽtum: ⁊ in teſtamẽto ſuo titiũ et ſeium heredes inſtituit: ⁊ poſtea adiecit: ſi titius heres nõ erit ſeiũ coheredẽ ſuũ ſubſtituo: ⁊ ſi ei⁹ heres nõ erit meuiũ ſubſtituo: mortuo teſtatore titi⁹ primo repudiauit: ſecus ſecundo modo meui⁹ q fuit ſubſtitutus ſeij vult admitti ex ſubſtitutione: mõ vertit̃ in q̃ſtione vtrũ debeat admitti meui⁹ ad totã hereditatẽ vel ad partẽ dimidiã. Et certe r̃n. ꝙ ad vtrãq; ptẽ admittit̃: ⁊ ita diuus ſeuer⁹: ⁊ anto. i hoc caſu reqſiti ſine diſtĩctõe reſcripſert: ⁊ h̃ dñr vſq; ad. §. Si ſuũ alienũ.

k ¶ Sed ſi inſtituto. Caſus eſt. Titius ⁊ ſeius inſtituti ſunt heredes/ ⁊ titio ſeius ſubſtitutus: ⁊ ſeio fuit ſubſtitutus meuius. primo titius. ſecundo ſeius repudiauit: admittit̃ meuius in partem vtriuſq; heredis vt hic. ⁊. ff. e. l. ſi titius. ⁊. l. coheredi. in prin.

l ¶ Heredi. ſcilicet ſeio.

m ¶ Coheredi. ſuo ſcilicet titio.

n ¶ Alius. ſcilicet meuius.

o ¶ Sine diſtinctione. ſ. ordinis pupillaris vel vulgaris ſubſtitutiõis. q. d. nõ diſtinguitur ſi fuerit pupillaris vel vulgaris ſubſtitutio. et q̃ fuerit primo facta: vel inſtitutio: vel ſubſtitutio: ⁊ idẽ in vulgari. Sed hanc reprobant quidam: quia debet ibi eſſe ordo: vt primo principalis ⁊ poſtea ſubſtitutio. fiat. vt. ff. de vul. ⁊ pupil. ſubſti. l. ij. §. pñs. Sed certe ille. §. prius corrigitur per ſe vſq; in. ſi. dicte. l. Sꝫ ego hoc reprobo: quia non eſt hec huius lr̃e intẽtio ſed hec: q: ſic fuit de facto ꝙ nõ diſtinxerunt cñ ab eis quereret̃. Eſt tamen diſtinguendũ a nobis ſic ⁊ al's. ff. de iudi. nõ põt. in ſi. ⁊ de poſtu. l. imperator. in ſi. Itez nõ dr̃ hic de pupillari ſed de vulgari eñ. vt patet ex ſerie ti. ✠ per qõ etiã reprobat̃ ſuperior ſnĩa. ſcꝫ q: in p̃n. glo. fuit dictũ ſm quoſdã nõ diſtinguit̃ an fuerit pupillaris an vulgaris ſubſtitutio. Diſtingue ergo vtruꝫ inſtitut⁹ adierit. vel coheres vel ãbo: vel nullus. ſi eñ vterq; adiuit ſubſtitutus repellit̃: ſi coheres tñ. ſ. ſeius idẽ: quia meuius repellit̃. Itez ſi neuter habet locũ quod hic dr̃. ſ. ꝙ meui⁹ habeat totũ. Si aũt titi⁹ tñ. ſ. primus heres adeat: ⁊ ſeius nõ: in partẽ repellit̃. ſ. meuius. nã in partem repellit̃: quam adijt titius. vt. C. e. l. poſt aditam. ⁊. ff. de vulg.

✠ Et in eã ſtarũ ꝓcedit iſte tex. item in caſu ſuo vbi. ſ. coheredi ſubſtituto ẽ facta ſubſtitutio: tũc ei q̃uis ꝑ ius accre-

ſub. qui habebat filium. j. reſpon.

¶ Si ſeruũ alienũ. ¶ Caſus. Quidã fecit teſtamentũ: ⁊ in teſtamento ſuo ſeruũ. p. quem credebat liberũ hoĩem heredẽ inſtituit. ⁊ poſtea adiecit: ⁊ ſi inſtitutus heres nõ erit: meuiũ ei ſubſtituo: mortuo teſtatore apparuit ꝙ ille quẽ teſtator errore deceptus credebat fuiſſe liberuꝫ. et tãq̃ liberũ heredẽ inſtituit ſeru⁹ erat pe. et ita iuſſu. p. dñi adiuit hereditatẽ q eã dicebat ſibi acqſitã. ex aduerſo meuius ſubſtitut⁹ viriliter ſe petro opponebat ⁊ allegabat in hunc modũ. Ego dñe. P. dico ꝙ ꝑ aditionẽ ſerui tui in caſu iſto nõ põt tibi acquiri hereditas q: teſtator errore decept⁹ credebat liberũ ſuũ tuũ quẽ ſibi heredẽ inſtituit vñ cum in rei veritate nõ tenuerit inſtitutio facta: ideo deficiẽte inſtitutione diſco me ex ſubſtitutiõe ad totã hereditatẽ admittẽdũ: et te oĩo repellẽdũ: ſed in ↄtrariũ. p. videbatur ſibi poſſe defendere hereditatẽ in hũc modũ allegãdo contradicẽs. Dñe meui ego dico ꝙ veritas ꝓferẽda eſt opinioni. vñ cuꝫ in veritate ſeruus meus fuerit inſtitutus ⁊ ſi heres nõ eſſet tu ei futurus eras ſubſtitutus. ⁊ ipſe ſeru⁹ iuſſu meo ad hãc hereditatẽ mihi ꝑ aditionẽ totã hereditatẽ acquiſiuit ⁊ vulgaris ſub. expirauit: ⁊ ſic ex virtute vulg. ſub. nihil iuris in hac hereditate poteris vendicare cñ ꝑ aditionẽ ſubſtitutio penitus ſit extincta: ⁊ ita magis contẽtio inter. p. dñm ſerui inſtituti ⁊ meuiũ ſubſtitutũ ⁊ ideo ſupplicaui imperatorem di. pro deo dñe ſi placet terminetis iſtã contẽtionẽ ⁊ dicatis quid iuris eſt in caſu iſto ꝓpoſito: Ad hoc r̃n. Amice: ſi qs alienum ſeruum patrẽfa. arbitrat⁹ heredẽ inſtituerit: ⁊ ſi heres nõ eẽt meuium ſubſtituerit: lꝫ iſte ſeru⁹ ꝑ errorẽ inſtitut⁹ iuſſu dñi adierit hereditatẽ: nõ tñ ſubſtitutio vul. penit⁹ euanuit: imo meui⁹ vulgariter ſubſtitutus in parte hereditatis acqſite admittẽdus eſt. Sed dñe qualiter r̃ndebitis ad allegationes hincinde ꝓpoſitas: Ad hoc r̃n. Amice: allegatio dñi ꝓ ſeruo inſtituto locũ hꝫ in eo ſeruo quẽ teſtator ſciẽs eſſe ſeruũ heredẽ inſtituit. Illa eñ verba que ponunt̃ in vulgari ſed ſi heres non erit in eo quẽ teſtator in rei veritate ſcit eſſe ſeruũ intelligunt̃: ſcꝫ neq; ipſe ſeruus inſtitutus acquirit ſibi hereditatẽ: neq; dño p̃ſenti/ neq; futuro/ q: tunc demũ admittit̃ ſubſtitutus ſi in hoc caſu pmo ignorabat ipſum ſeruũ eſſe: ⁊ ita non omnino obtinet allegatio dñi. Allegatio vero meuij ſubſtituti locum habet in eo ſeruo quẽ teſtator ſciens hominem liberum inſtituit: ⁊ ei vulgariter ſubſtituit. Illa eñ verba ſcꝫ ſi heres non erit in eo ſeruo quẽ teſtator ſcit eſſe patrẽfami. hoc ſignificat ſi neq; ipſe ſibi acquirit hereditatez: neq; illi cuius iuri poſtea ſubiectus erit: tunc enim demum ad hereditatem admittitur ſubſtitutus: ſed certe ſecus erat in caſu ꝓpoſito. nam teſtator credebat ipſum eſſe liberum: ⁊ in rei veritate ſeruus fuit vnde non eſt mirũ ſi aliud ibi primo reſponſo. q̃ in ſecundo vel tertio ſtatutum ſit: nec videatur alicui nos aliquid durum in hoc caſu ſtatuiſſe. Nam ita tiberius ceſar in perſona parthenij ſerui ſui quondam a teſtatore ꝑ errorem inſtituti conſtituit. Franciſcus de aretio.

ſcẽdi haberet ſubſtitutus partẽ illius cui non fuit ſubſtitut⁹: tñ nulla talis l eis facta diſtinctiõe h̃ ẽ diuiſione eaꝫ hẽbit iure ſubſtõnis: ẽt h̃ fuit forte menoiſh⁹ iſe: ſecus tñ eẽt i pupillari: vel alſ vbi ius accreſcendi locum habere non poſſet: vt ꝑ doc. h̃.

¶ Si inſtitutus fuerit coheredi ſubſtitutus/ ⁊ deinũ tertius ſubſtituto: ſubſtitut⁹ admittitur ad partes vtriuſq; neutro inſtitutorum adeunte. Aretinus.

¶ Sꝫ ſi iſtituto[k] heredi[l] ⁊ coheredi[m] ſuo ſubſtituto dato alius[n] ſubſtitutus fuerit diuus ſeuerus ⁊ antoninus ſine diſtinctione[o] reſcripſerunt ad vtranq; partẽ ſubſtitutum admitti.

¶ Si ſubſtitutio vulgaris facta fuerit ſeruo alieno quem teſtator liberum putabat: ſubſtitutus venit ad partem hereditatis q̃uis ſeruus adierit hereditatem iuſſu domini. Aretinus.

¶ Si ſeruum alienum quis patrẽfamilias[p] arbitrat⁹ hẽdẽ ſcripſerit: et ſi heres nõ eſſet meuiũ ei ſubſtituerit: iſq; ſeruus iuſſu[q] domini adierit hereditatem: meui⁹ ſubſtitutus in partem[r] admittit̃.

p ¶ Patremfamilias. id eſt liberum hominem. Accurſius. Additio. Et hoc verum niſi error eſſet in ea perſona qualitate que preſumeret̃ cauſa finalis ipſius inſtitutionis: puta in conſanguinitate: vt. l. ſi pater. C. de here. inſti. Angelus.

q ¶ Iuſſu. quem iuſſum neceſſario oportet precedere. vt. ff. de acquir. here. l. ſi quis mihi. §. iuſſum.

r ¶ In partem. Sed in quam? Reſpon. hereditas in duas partes diuiditur: ⁊ iterum vnus ſemis diuiditur in duas partes: que ſunt due q̃rte totius: ⁊ vnam harum particularuꝫ habet dominus inſtituti: aliã ſubſtitutus: vt. ff. de here. inſti. l. ſi paterfa. in ſi. Sed de alio ſemiſſe qd erit? Reſpon. quidam ꝙ ſubſtitutus habet inſpecta opinione teſtantis ſcꝫ qui credidit inſtitutum liberum fuiſſe: ⁊ ita per cõſequens credit ſubſtitutum admitti ſi hereditatem ſibi inſtitutus non acquiſierit vel alij cuius iuri poſtea ſubiect⁹ foret: vt in ſi. huius. §. ergo ſi aliqõ iſtorum duorum non contingit debet habere ſubſtitutus ſm opinionem teſtantis totam hereditatez: ſed quia nõ erat liber vt teſtator credidit: de equitate datur domino ipſius quarta hereditatis: ⁊ facit ꝑ hoc illud generale opinionem conſiderandam. vt. ff. pro empt. l. ij. §. ſi quis

Opinio an ſit veritati anteponenda.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quis a pupillo. ⁊ ff. de acqui. here. l. is qui putat. Alij dicūt ꝙ dn̄o datur cōſiderata veritate magis ꝙ̄ opinione: q2 vere ſeruus eius dn̄i factus erat ille qui inſtitut⁹ fuit: quod verius eſſe videt̄ veritate magis attenta: vnde facit ⁊ illud generale veritatem ſpectandaʒ. vt. j. de leg. ſi qs ⁊c. Accur. Additio. Dic ꝙ vltia opi. gl. eſt verio2: ⁊ ita no. glo. et doc. in. d. l. ſi pſa. vcʒ ꝙ dn̄s ſerui habeat totuʒ aliū ſemiſſem. Ang. are.

n Hoc modo. Hic caute no. ꝙ primo ponit verba inſtitutionis. Secundo ſubſtitutionis vulgaris. Tertio ſubſtitutiōis pupillaris. Accur. Additio. Aliqui dicunt ꝙ omnia ſunt verba pupillaris ſubſtitutionis que etiam non heredi ⁊ exheredato fieri poteſt: cum hic textus non intendat exemplificare vulgarem. Jo. fa.

Illa em̄ verba[a] ſi heres[b] non erit in eo qdē quē alieno iuri ſubiectū eſſe teſtato2[c] ſcit / ſic accipiuntur. Si neqʒ ipſe hēs erit[d] neqʒ aliū[e] heredē effecerit[f]. In eo v̄o quem patrēfamilias eſſe arbitratur[g] illud ſignificant ſi hereditateʒ ſibi vł ei cuius iuri poſtea ſubiectus[h] eſſe ceperit nō acquiſierit[i]. Idqʒ tiberius ceſar in perſona parthenij ſerui[k] ſui conſtituit.

De pupillari ſubſtitutione. Titulus. xvj.

Liberis impuberibus ⁊ i ptāte teſtatoris exiſtētibus: pōt ſubſtitui non ſolū vulgariter: ſed etiā pupillariter per quā ſubſtitutionem ſubſtitutus efficit̄ heres ipſius pupilli. Arctinus.

Liberis[l] ſuis ipuberib⁹ quos i ptāte qs hʒ nō ſolū ita vt ſup dixim⁹[m] ſubſtituere pōt: id eſt vt ſi heredes ei nō extiterint: alius ſit ei heres. Sʒ eo ampli⁹ vt ſi heredeſ ei extiterint ⁊ adhuc ipuberes mortui fuerit ſit eis aliquis heres: veluti ſi qs dicat hoc mō[n]. Titius filius[o] meus mihi heres eſto[o]: ⁊ ſi filius[p] meus mihi heres non erit: ſiue heres[q] erit ⁊ prius moriatur ꝙ̄ in ſuam tutelam venerit id eſt anteꝙ̄ pubes[r] factus ſit: tūc ſeius heres eſto. Quo[s] caſu ſiquidem non extiterit heres fili⁹: tunc ſubſtitutus patri fit heres[t]. Si vero extiterit heres fili⁹ ⁊ ante pubertatem deceſſerit ipſi filio[v] fit heres ſubſtitutus. Nā moribus[x] inſtitutum eſt: vt cuʒ eius etatis[y] filij ſint: in qua ipſi ſibi teſtamentum facere non poſſunt parentes eis faciant.

Exemplaris ſubſtitutio fit puberibus mētecaptis ad exēplum pupillaris. Et filio facto ſane mētis expirat queādmoduʒ pupillaris cum filius pubeſcit. Are.

Qua ratiōe excitati[z] etiā ꝯſtitutione[a] poſuim⁹ in nr̄o codice: q̄ ꝓſpectū eſt vt ſi q mēte captos habeant filios vel nepotes / vel ꝓnepotes cuiuſcunqʒ ſexus vel gradus: liceat eis ⁊ ſi puberes ſint ad exemplum pupillaris ſubſtitutionis certas perſonas[b] ſubſtituere. Si auteʒ reſipuerint[c] eandem ſubſtitutionē infirmari: ⁊ hoc ad exemplum[d] pupillaris ſubſtitu-

a Illa em̄ verba. Nūc mutat caſum. nam. ſ. dixit quādo aliud arbitratur teſtato2 ⁊ aliud erat. in his autē duob⁹ reſpōſis q̄ ſequunt̄ idē ē id qđ arbitrat̄ teſtato2. Acc.

b Si heres nō erit. que apponūtur in ſubſtitutionibus vulgaribus.

c Teſtato2 ſcit. ⁊ veruʒ ſcit. aľs enim non diceretur ſcire niſi eēt. vt. ff. de aqua pluuia arcē. l. ij. §. item labeo ait.

d Erit. ſ. liber factus.

e Neqʒ alium. i. ſi neqʒ ſibi ſi liber fieret vel dn̄o ſuo preſenti vel etiam futuro querit.

f Effecerit. nā tunc qñ nō eſt aliqđ iſto2 duo2 admitti̇̄t ſubſtitutus.

g Arbitrat̄. ſ. teſtato2 ſubaudi ⁊ ve2 arbitrat̄.

h Subiectus. puta q2 vendidit ſe ad precium participandum: vel q2 dedit ſe in arrogationē quod poteſt.

i Acquiſierit. ſupple i litrera. At in noſtro caſu p2imo. ſ. hui⁹. §. aliud eſt et aliud arbitrat̄. vñ ibi in partē admittit̄ vt ibi diximus: ⁊ hec oīa ſic diſtinguēdo ſeruauit ꝓnceps qñ ſeruus ſu⁹ fuit inſtitutus / ⁊ alius ſubſtitutus vt hic dicit. ⁊ ff. de here. inſti. l. et h̄ tiberius. Collige ergo talē diſtinctionē: q2 cū heredē aliqueʒ inſtituo ⁊ ſi heres nō erit ſubſtituo aut ſcio liberū / aut ſcio ſeruū: ⁊ tūc ſeruat̄ qđ in. ij. ⁊. iij. rñ. huius. §. dicit̄: aut puto liberū falſo cum ſit ſeruus: ⁊ tunc ſubdiſtinguo: aut per eū volui: aut nolui aliū fieri heredē: quia hoc expreſſi: ⁊ tunc ſeruatur mea volūtas. vt. C. de here. inſti. l. cū pro ponas. q̄ eſt huic contraria: aut eſt dubiū volui vel nō aliū fieri heredē ꝑ eū ⁊ tūc ſeruat̄ qđ in ꝓn. huius. §. dicit̄. Si autē puto ſeruuʒ cum ſit liber. ✠ hic caſus indubitabilis eſt ſcilicet ꝙ erit liber heres.

k Serui. ſ. inſtitati. ✠ cui fuerat alius ſubſtitutus. Nam diuiſa fuit hereditas inter tiberium dominum ſerui ⁊ inter ipſum ſubſtitutū vt patet in. l. ⁊ hoc tiberius. ff. de here. inſti.

✠ In dubio autē error non ꝓſumit̄: ⁊ tūc h̄ cōſiſtit i aio teſtatoris q̄ nō ꝓbat̄ niſi ex piectu ris. qđ autē in filio vel mōacho inſtitutis cuʒ datiōe ſubſtituti vulgaris quos teſtato2 credebat eē ſui iuris vł etiā ſciebat eſſe alieni: et an heres ꝓmi i ſtituti ex iure deliberādi ꝓferatur an ſubſtitutus. vide an ge. hic.

De pupillari ſubſtitutiōe. Cōtinuat̄ q2. ſ. viſuʒ ē de vulgari ſubſtitutiōe. Verū q2 parētes nō ſolū vulgariter verū etiā pupillariter liberis ſubſtituere pñt. iō ſeqbat̄ videre de pupillari ſubſtōne. Po2.

Liberis. Totus iſte titulus diuidit̄ in ſex partes. Primo ponit qualiter qs poſſit facere pupillarē ſubſtitutionē. Secūdo de exemplari ſubſtitutione cui fieri pōt. Tertio redit ad pupillaris ſubſtitutionis materiā. Quarto ꝙ etiaʒ exheredatis pōt fieri illa ſubſtitutio. Quīto circa pupillarē ſubſtitutionem aliquos caſus ponit. ⁊ potiſſime vſqʒ ad quantitatem poſſit fieri. Sexto ꝙ maio2i vel puberi vel extraneo fieri non pōt pupillaris. Scđa ibi: quia ratione. Tertia ibi: igitur. Quarta ibi: nō ſolū. Quinta ibi: quecūqʒ. Sexta ibi: extraneo. Littera i h̄ titulo eſt planiſſima: ideo pone caſum per teipſum.

l Liberis. Nota ex hac lr̄a tria eſſe neceſſāria vt pupillaris ſubſtitutio teneat. Primū vt ſit de liberis cui ſubſtituit̄: nā extraneo ſubſtitui nō pōt. vt. j. e. §. extraneo. Scđm ꝙ ſint ipuberes. nā puberib⁹ nō pōt ſubſtitui. vt. j. e. §. maſculo. Itē tertio ꝙ habeat in ptāte: vt in hac lr̄a ꝓbatur per ordinē. emācipatis aūt nō pōt ſubſtitui. vt. ff. e. l. ij. §. j. ✠ Itē eſt neceſſariū quartū ꝙ filij ſint inſtituti vel exheredati: aľs nullū eſſet principale teſtm̄. vt. ſ. de exhe. li. in prin. ⁊ ff. eo. l. j. in fin. vñ nec pupillare valeret: vt. j. eo. §. liberis. ⁊ hec oīa ſiľr in nepotibus ſeruant̄ ſi nō ſint recaſuri in ſui patris poteſtatē. vt. ff. e. l. ij. §. poſthumis. aľs cū ſint recaſuri non valet teſtamentum cū in eo caſu ſint vt eorū teſtamenta non valeant: etiam ſi ipſi eſſent maiores.

✠ Iſta glo. nō eſt accurſij ſed additio.

✠ Et eſt rō q2 ſubſtitutiones ſunt de iure ciuili ꝙ emancipat⁹ hr̄ ꝓ extraneo: fal-

m Ita vt ſupra diximus. ſcilicet vulgariter. ſ. ti. j. ⁊ hoc idē hic ſubijcit vt ſi heredes ⁊c.

o Eſto. hec eſt inſtitutio tantum. Accurſius.

p Et ſi filius. ecce vulgaris. Accurſius.

q Siue heres. ecce pupillaris.

r Pubes. bene facit ꝙ exponit. aľas interdum pro. xiiij. annis: interdū pro. xv. annis ponitur hec oratio. cum in ſuam tutelaʒ venit. ff. de lega. iij. cum filio.

s Quo caſu. ſupradicto.

t Patri fit heres. ⁊ ſolius patris habeat bona ſm̄ Azo.

v Ipſi filio. ⁊ nihilominus patri. vt. ff. e. pater familias. ⁊ bona pupilli vndecūqʒ queſita ſunt habet. vt. ff. eo. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos: niſi in duobus caſibus vt in teſtamento militis et arrogatoris. vt. ff. e. ſed ſi plures. §. in arrogato. ⁊. §. ad ſubſtitutos. in fine. Accurſius.

lit tñ hoc in milite. vt. l. miles ita. §. exheredato. ff. de teſta. mil. dūmodo filiuſ nō ſit in poteſtate aui. aľs ſecus. l. cū filius. ff. eo. ti.

x Moribus. aľs a maioribus. vt. C. de impu. ⁊ alijs ſubſtitu. l. humanitatis.

y Etatis. vt maſculi ante. xiiij. an. femine autē ante. xij. an. ff. d teſta. l. qua etate. ⁊. ſ. qui ma.

non poſſunt. §. cum ergo.

z Excitati. ſcilicet nos iuſtinianus.

a Conſtitutione. C. de impub. ⁊ ali. ſubſti. l. humanitatis.

b Certas perſonas. ſ. filios mente capto2um ſi habeant: aľs fratres mente capti. ✠ aľs quoſcunqʒ volet. vt in. d. l. humanitatis contínet̄. Additio. Etiam ſupradictis exiſtentibus qui ſunt ſpurij vel naturales tantum. aut etiam mente capti. Ange.

✠ In tm̄ ꝙ ceter̄ exheredat̄ vł ex iuſta cā ꝓteritis vnū tātūmō ſubſtituere pōt. Ange.

c Reſipuerint. id eſt cum compotes mentis vel ſani facti fuerint.

d Ad exemplum. ⁊ ita hec vocatur exemplaris ſubſtitutio. Unde vt plene de his habeas notitiaʒ diſtingue quinqʒ genera ſubſtitutionū: quia alia eſt vulgaris / alia pupillaris / alia exemplaris / alia breuiloqua / alia compendioſa. Prima ſcilicet vulgaris ſubdiuidit̄: q2 alia expreſſa vt que fit verbis negatiuis: vt ſi heres non erit titius erit heres: vt. ſ. proxi. Alia tacita que fit verbis affirmatiuis. vt hic vos inuicē ſubſtituo. vt. ff. de here. inſti. cum in teſtamento. §. j. Item hec qſquis erit mihi heres / ſit filio meo impuberi heres. vt. ff. eodem. l. qui liberis. §. hec verba. hec vulgaris adita hereditate expirat. vt. C. eod. l. poſt aditam. Secunda autem ſcilicet pupillaris ſimiliter ſubdiuiditur: quia alia expreſſa que fit verbis affirmatiuis vt hic ſi heres eris et morieris in pupillari etate titius ſit heres. vt. ſ. proxi. Alia tacita. ſcilicet vt ſi vulgariter tantum pupillo ſubſtituatur. quo caſu tacita ſubintelligitur pupillaris: ſic ⁊ ſub pupillari tacita vulgaris intelligit̄. vt. ff. e. l. nam hoc iure. in prin. ⁊ C. de impube. ⁊ alijs ſubſt. l. q̄uis. ⁊ hec aduenientе pubertate expirat. vt in fi. huius. §. Tertia ſcilicet exemplaris ſic ideo dicitur: quia ad exemplum pupillaris eſt inducta. vt hic dicitur. In multis tamen differunt: quia hec etiam maioribus fit: ſed illa tantum impuberibus. Item vſqʒ ad certam etateʒ fit pupillaris ſcilicet. xiiij. annum. vel. xij. annum in femina. vt. j. e. §. maſculo. vel etiam minus tempus certum non maius. vt. ff. e. l. ſi ita quis ſubſtituerit. ⁊. l. in pupillari. at hec exemplaris in incertū. Iteʒ in hac ſcʒ exēplari certe perſone ſubſtituunt̄. vt. C. e. l. humanitatis. in pupillari autē qlibet pōt ſubſtitui. Quarta aūt. i. breuiloqua fit ita duob⁹ heredib⁹ īſtitutis. vos inuicē ſubſtituo ⁊ ſi ambo pupilli ſunt. Quattuo2 ſubſtitutiōes his v̄ bis breuib⁹ cōprehēdunt̄: ⁊ appellat lex hāc reciprocā ſubſtitutionē. vt. ff. eo. l. nā h̄ iure. §. j. Quinta. ſ. cōpendioſa fit his verbis aliquo inſtituto quandocūqʒ deceſſerit titium ſubſtituo: ⁊ ſiquidē hoc fiat a milite pupillo vel nō pupillo valet iure directo: qñcūqʒ decedat iſtitut⁹. vt. ff. de mi. teſt. l. mileſ ita hēdē. §. j. niſi mater ſit in medio: quo caſu iure fideicōmiſſi valet ſi pubes iaʒ fact⁹ de-

Subſtitutio vulgaris.

Subſtitutio pupillaris.

Subſtitutio exēplaris.

Subſtitutio breuiloq̄ aľs reciproca.

Subſtitutio cōpendioſa.

UNIVERSIDAD DE

cedat inſtitutus.vt.C.e.precibus.Si vero paganus ſiue nō miles fa-ciat eā valet iure directo:ſi moriꝛ inſtitutus in etate pupillari. Si ve-ro poſtea tunc aut ꝑ hec v̄ba fit ſubſtituo illū:ꝛ tūc trahiꝛ ad fideicō-miſſariā.vt.ff.ad trebel.l.ſceuola.aut ꝑ hec verba te inſtituo:ꝛ ſi deceſ-ſeris quandocūqꝫ:tibi illū facio heredē.ꝛ hec non valet.vt.ff.e.l.v̄bis ciuilibus.Accurſius.

re emācipato:ꝛ aliud ꝫ cū induciꝛ.ſ.ꝙ nō pōt ſubſtituere emācipato niſi in his bonis q̄ ſibi dedit.vt arg.ff.de iureiu.cū q.in ꝑnc. Additio. Jmmo exiſtēti in ꝑtāte:qḋ ꝑz:qꝛ exheredaꝛ q̄ exheredatio eſſet inepta in emācipato:vñ dic ꝙ ibi loquiꝛ in milite q inſtituto vel emācipato pōt ſubſtituere ꝓ parte:ꝛ ꝓ parte nō: ſecus in pagano.Ange.

a ¶ Que.ſcꝫ pupillaris.
b ¶ Adoleuerit. Jtem ſi-nitur arrogatiōe impu-beris.vt.ff.de adop.l.nec ei.in fi. ✠ Jtē ſi p̄ris nō fuit hḗditas adita.vt.ff.e.ſꝫ ſi plures.§.ſi ex aſſe. Jtē ſi naſciꝛ poſthum⁹ teſtatori.vt.ff.co.l.pr̄ fi-liū. Jtē ꝑ ſcōm teſtamē-tū qḋ tamē valeat.vt.ff.co.l.ſi quis cū.§.fi. Jtez ſi teſtamentum paternū rumpatur per querelaz in totū.aliud ſi pro par-te.vt.ff.e.in ſubſtitutio-ne.ꝛ de inoffi.teſ.l. papi-nianus.§.ſed nec impu-beris:ſed cōtra tab.bo-noꝝ poſſeſſio mota non facit pupillarē ſubſtitu-tionē ceſſare:qꝛ ibi nō q̄-ritur de viribus teſtamē-ti.vt.ff.e. ex duob⁹.§.fi. et de inof.teſ.l.filius.§.j.

✠ Et eſt rō qꝛ tūc impe-diꝛ arroga-tus nō ſolū ex defectu etatis teſta-ri ſꝫ ex alio defectu : qꝛ ē ſubiect⁹ al-terius ꝑtāti cui ꝑ datio-nē pupilla-ris ſubſtitu-ti potuit ꝓ-uideri ſꝫm ꝓpoſo.

c ¶ Prefatum modum. vt.ſ̄.eo.in prin.
d ¶ Duo.No.ꝙ duo di-cunꝛ quo ad qd:qꝛ duo-bus fit.nā inſtituiꝛ hēs duob⁹:pr̄i.ſ.ꝛ filio. Jtē duarū hereditatū.vnūz vero ðr qꝛ ab vno factū. ꝛ facit ad hoc.ff.e.l.pa-tris ꝛ filij.ꝛ.ff.de cōdi.et demō.l.hec ſcriptura.et ff.de bono.poſ.ſꝫm tab. ſi ita ſcriptum.§.fin.ꝛ.l. vt bonorum.
e ¶ Formidoloſus.i.do-loſus mltiformiter:vl.i. timidus ꝛ meticuloſus.
f ¶ Subijcereꝛ.qbus in-ſidijs eū ſubijceret ſub-ſtitut⁹ vt hēret ei⁹ hḗdita-tē.vt fecit zacharellus.
g ¶ Subſtitutionē.ſ.cuz ip̄a inſtitutiōe.naz h̄ eſt ordo vt ꝑmo inſtitutio/ ſecundo vulgaris ſubſti-tutio/ tertio pupillaris fiat.vt.ſ̄.e.ti.in prin.

tionis:que[a] poſtq̄ pupillus ado-leuerit[b] infirmatur.

¶ Facta pupillari ſubſtitutione cēſentur duo teſtamenta vel vnū duarū hereditatum.Aretinus.

¶ Jgitur in pupillari ſubſtitu-tione ſꝫm prefatum[c] moduz ordi-nata duo[d] quodammodo ſunt te-ſtamenta:alterū patris/ alterum filij: tanq̄ ſi ipſe filius ſibi heredē inſtituiſſet: aut certe vnum teſta-mentum eſt duarum cauſarum.i. duarum hereditatum.

¶ Poteſt pater facere ſubſtitu-tionem pupillarem filio ſepara-tim clauſam et ſignatam: et di-ſponere ꝙ non aperiatur viuo fi-lio que diſpoſitio valet etiaz ſi nō fuerit per ſe ita clauſa et ſignata. hoc dicit Aretinus.

¶ Sin autem quis ita formido-loſus[e] ſit vt timeret ne filius eius pupillus adhuc ex eo ꝙ palā ſub-ſtitutum acceperit : poſt obitum eius periculo inſidiarum ſubijce-retur[f] vulgarem quidem ſubſti-tutionem[g] palam facere:ꝛ in pri-mis teſtamenti partibus ordina-re debet. Jllā autem ſubſtitutio-nem per quā ſcilicet ꝛ ſi heres ex-titerit pupillus et intra puberta-tem deceſſerit: ſubſtitut⁹ vocaꝛ[h]: ſeparatim in inferiorib⁹ partib⁹ ſcribere[i] debet:camqꝫ partē pro-prio lino[k] ꝓpriaqꝫ cera conſigna-re:ꝛ in priore parte teſtamēti ca-uere[l]:ne inferiores tabule viuo fi-lio ꝛ adhuc impubere aperiātur. Jllud palam eſt non ideo[m] min⁹ valere ſubſtitutionez impuberis filij q̄ in eiſdem tabulis[n] ſcripta ſit:quibus ſibi quiſqꝫ heredez in-ſtituiſſet:q̄uis pupillo hoc pericu-loſum ſit.

¶ Subſtitutio pupillaris ꝑt fie-ri nō ſolum filio inſtituto: ſꝫ etiaz exheredato. Et veniunt in ea oīa bona pupilli vndecunqꝫ queſita: quod locum habet etiam in poſt-humis.Aretinus.

¶ Non ſolum autem heredibus inſtitutis impuberib⁹ liberis ita ſubſtituere parentes poſſunt vt ꝛ ſi heredes eis extiterint: et ante pubertatez mortui fuerint ſit eis heres is quem ipſi voluerint: ſed etiā exheredatis[o]. Jtaqꝫ eo caſu[p] ſi quid exheredato pupillo ex hereditatib⁹ legatiſve aut do-nationibus propinquorum atqꝫ amicorum acquiſitum fuerit[q]: id omne[r] ad ſubſtitutuz[s] pertineat.

¶ Queecunqꝫ diximus de ſubſtitu-tione impuberum liberorum vel heredum inſtitutorum[t] vel exhe-redatorum[v]:eadem etiā de poſt-humis intelligimus.

¶ Non poteſt pater pupillo ſuo ſubſtituere pupillariter/ niſi ſibi faciat teſtamentum:et ſi non va-let teſtamentum patris non va-let dicta ſubſtitutio.

¶ Liberis autem ſuis teſtamen-tum nemo poteſt facere niſi et ſi-bi[x] faciat[y]:nā pupillare teſtamē-tum pars[z] et ſequela eſt paterni teſtamenti adeo vt ſi patris teſta-mentum non valeat[a]:nec filij qui-dem valebit.

¶ Pupillaris ſubſtitutio poteſt fieri ſingulis pupillis:vel ei q vlti-mus morietur.Aretinus.

¶ Vel ſingulis[b] liberis : vel ei qui eorum nouiſſimo[c] impubes

s ¶ Ad ſubſtitutū.q ſub-ſtitut⁹ nullo pōt graua-ri legato etiā i ea re q̄ pu-pillo fuit relicta.vt.C.ð lega.cū qdā.ſꝫ ipſe exhe-redat⁹ ſic iure ſibi relicta vt.ff.e.l.coheredi.§. cuz filie.in fin.§. ⌗ Et nota hūc.§. non poſſe hodie habere locū niſi talis ſit impubes q poſſit eſſe i-grat⁹ vt prim⁹ puberta-ti.vt no.ſ̄.q.mo.tu.fi.§. itē ſi i ſuitutē. al's nō ꝑt exheredari.vt.C. de iof. teſ.ſi qs in ſuo.§.legis.
t ¶ Jnſtitutorū.vt.ſ̄.eo. in ꝑn.vſqꝫ ad ꝑri.§.
v ¶ Exheredatorū.vt.ſ̄. ꝑori.§.
x ¶ Et ſibi. Hic nota ꝙ ꝛ ſi filium exheredat cui ſubſtituit:ꝑus ſibi: dei-de debet facē filio teſta-mētū. Si autē eum inſti-tuat:tūc vel ante vl' poſt valet inſtitutio vel ſub-ſtitutio. vt.ff. eod.l.ij.§. ꝑus.ꝛ.§. ſꝫ ꝛ ſi qs.ꝛ.§. ſꝫ ꝛ ſi.ꝛ.§.fi. Additio Sed hāc reprobāt doc.qꝛ nō hꝫ rōnē: ꝛ dicūt iſtū ter. ꝛ.d.§. prius ꝓcedere qñ ſubſtitutio fit ex interual-lo:ſecus ſi eodē ꝯtextu. qꝛ non curatur quid ꝓ-cedat.Ange.
y ¶ Faciat.h̄ fallit i mili-te q ꝑt ſubſtituere pupil-lo lꝫ nō inſtituat ſibi ali-quē heredē.vt.ff.de vul. ꝛ pupil.ſub.l.ij.§.qſqs.
z ¶ Pars.ſic.ff. quēad.te-ſta.aperi.l.penul.
a ¶ Nō valeat.ſ. a princi-pio:vt qꝛ fili⁹ fuit ꝑteri-tus:vt.ff.eo.l.ſi qs cū.in fi.l.vel al's.ſ.nō valet te-ſtamētuz a principio:cū multi ſint modi quib⁹ te-ſtamētū non valet.vt.ff. de iniuſ.rup.teſ.l.j. Jdē etiā ſi ex poſtfacto rūpa-tur in totū.ſ.teſtm̄ patris.Secus ſi ꝓ parte tm̄: qꝛ tunc ſubſtitutio re-manet.vt.ff.e.in ſubſtitutione.ꝛ.ff.de inoffi.teſta.l.papinianus.§. ſed nec. Jtē hec ſunt vera ſi iure ciuili expugnetur teſtamētum.aliter au-tem ſi iure pretorio vt ſi per contra tabulas.expugnetur teſtamētuz: quia remanet ſubſtitutio.vt.ff.e.l.ex duob⁹.in fi.ꝛ.l.ſeq.que h̄ uic.l.cō-trarie ſunt.Sed certe aliud eſt cum expugnaꝛ iure ciuili: vt hic. aliud cū iure ꝑtorio:vt ibi.nā ꝑtor nō pōt facere eſſe: nec deſinere heredē.j. de bo.poſ.§.quos aūt. Jtē no.h̄ ꝙ de alienis rebus quis teſtaꝛ:vt pr̄ de bonis filij.ſic ꝛ al's.ff.de do.inter vi.ꝛ vxo.cū hic.§.ſiſes.ꝛ.ff. de in-in.rup.teſ.ſi qs filio.§.ſed ꝛ ſi quis fuerit. Eſt ꝛ alius caſus ſꝫm quoſ-dam:vt.C.de ſecun.nup.femine.§.ſi.Sed de iure cōmuni aliter eſt. vt ff.de teſta.l.eius qui.§.j.ꝛ de codicil.l.conficiuntur.§.ſi poſt.

⌗ Et eſt rō diuerſitat̄: qꝛ ſubſtitu-tio exhere-dati eſt ſim-plicīꝛ teſtm̄ filij:ita ꝙ ſi pr̄ aq̄ nul-lā quotā he-reditatis ac-cepit:ꝛ ideo in alieno te-ſtamento le-gare nō pōt ſec⁹ ſi ex ea-dē volūtate quotā here-ditat̄ heres ſubſtitut⁹ ꝛ ſubſtitutio-ni locus eſſe poſſet.vt ſ̄. Ange.

h ¶ Vocatur.que eſt pupillaris.
i ¶ Scribere vel etiam alia charta:quia et hoc fieri poteſt.vt.ff.co.l. patris ꝛ filij.
k ¶ Proprio lino.Linū appellat ipſaz cordulā q̄ fit de lino vt videm⁹ fieri in lr̄is dñi pape in qbus cordulis teſtamēti apponebanꝛ.vij.ſigil-la de cera.Et ideo dicit ꝓprio lino:qꝛ ſi alieno vēdicaret dñs ‡ ꝛ ita aperireꝛ.ꝛ ꝯſiliū legis nulluz eſſet.Vel dic ꝓprio.i.ſeparato ab alijs partibus teſtamēti.Sꝫ nōne magis inſidiabitur ſubſtitut⁹:cū tantaz cōſtructionē.i.ordinationē videat ꝛ ꝓpter ſe : Rñ. hoc ignorabit an ꝓpter ſe an ꝓpter aliū facta fuerit illa ordiatio.Accur. Additio. Nec ideo inualidabiꝛ iſtud cōſiliū/qꝛ ſub expreſſa vulgari tacita pupilla-ris cōtineaꝛ:qꝛ illud verum niſi de mente tacita vel expreſſa teſtantis contrarium appareat vt hic.ꝛ.l.iam hoc iure.ff.co.

‡ Doctores ꝯ ꝓpter pu-blicā vtilita-tē ad ſilitu-dinē tigni i-iūcti.vt per Joan.fa.et Ange.hic.

l ¶ Cauere.idē eſt ꝛ ſi hoc nō caueat dum tamē ſeparatim ſignet.
m ¶ Nō ideo min⁹.q.d.dixim⁹ ꝙ ſi caute fieri pōt. Sꝫ ſi nō ita fecerit: nunqd valet ideo minus:Rñ.non ideo minus ꝛc.vt hic dicit.
n ¶ Tabulis.ſ.apertis.
o ¶ Exheredatis.ſ.ſubſtituere poſſunt.
p ¶ Eo caſu.ſ.quando exheredato ſubſtituitur.
q ¶ Fuerit.vt qꝛ gratioſus erat h̄ pupill⁹ ſic vt ei donareꝛ vel legareꝛ.
r ¶ Jd oē.imo videꝛ ꝙ tm̄ in eis bonis valet ſubſtitutio q̄ a pr̄e perue-nerūt ad filiū exheredatū.vt.ff.de mi.teſta.l.miles.§. exheredato q̄ eſt huic ꝯria.Sol.ibi miles emācipato ſubſtituebat:qꝛ in alio.ſ.pagano nō toleraꝛ.vt.j.e.§.ex eo.ꝛ ideo cū vnū ꝓ eo iduciꝛ.ſ.ꝙ pōt ſubſtitue-

b ¶ Vel ſingulis.pōt eīm eſſe ꝙ quis habeat plures filios ꝛ oēs impu-beres:ſi cuilibet ſubſtituere vult poterit. ⌗ ſi autē vltimo loco morie-ti ꝛ h̄ pōt vt hic.ꝛ.ff.e.l.vel ſingulis.ꝛ hoc caſu vno morieti deferꝛ ſua portio iure legitimo.ſ per.l.xij.tabularꝝ ad fratres:vt h̄.ꝛ.j.de leg.ag. ſuc.§.j.Sꝫ certe ex eo ꝙ tm̄ vltimo morieti ſubſtituit vr̄ eos inuicē ſub-ſtituiſſe vſqꝫ ad vltimū:ꝛ ita iure ſubſtōnis magis q̄ legitimo iter eos ſuccedi vr̄.vt.ff.de leg.ij.l.titia ſeio.§.ſeia.i fi.q̄ eſt huic ꝯ. Sꝫ certe ibi dixit plus.ſ.ꝙ nō alienarēt qḋ teſtator eis dimittebat ꝛ ex h̄ ibi ðr iu-re ſubſtitutionis ſuccedere:nō qꝛ vltimo tm̄ ſubſtituit.vt.ff.de leg.iij. is qui.in fi. Additio. Et no.ꝙ iſte.§.eſt lex.ff.e.ti.ꝛ incipit vel ſingulis ideo non ab re ſic.§.iſte debet incipere:ꝛ ita habēt correcti codices.
c ¶ Nouiſſimo.i.vltimo:puta his verbis q ex liberis meis ipubes vlti-mus morietur:

⌗ Etiā vni-ca oratione qḋ facit vt ſi filiab⁹ legē-tur cētū pro qlibet q̄uiſ ꝓbis ſint cō-iūcte:nō t ſi habeāt ſuo accreſcēdi: vt.l. hmōi. §.qb⁹ ita.ff. de leg.j.an-gelus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

mus moritur ei titius heres eſto.
a ¶ Suſtitui.ſcilicet pupillariter.
b ¶ Nominatim.ſic.ſ.de exhere.li.§.nominatim.
c ¶ Heres erit.ſubaudi ſit heres filio meo.
d ¶ Quibus.ſcilicet generalibus verbis.
e ¶ Heredes.ſ.patris.

poſt factum teſ.aliquis ſuus heres teſtatori naſceretur. Et hec dicūtur vſq3 ad illum.§.Poſteriore quoq3.Fran.
n ¶ Adoptauerit.i.arrogauerit.
o ¶ Conſtitutionem.Puta auus eſt qui adoptat.vt.C.de adopti.l.cū in adoptiuis.ſ.de adop.§.ſed hodie.

morieť ſubſtitui[a] pōt. Singulis quidem ſi neminē eorum itestatū decedē voluerit nouiſſimo/ſi ius legitimarū hereditatū integrum inter eos cuſtodiri velit.

¶ Subſtitutio pupillaris poteſt fieri his verbis gn̄alibus.q̄ſquis mihi heres erit ꝛc. Quo caſu vocantur ad ſubſtitutionem ſcripti pro ea parte pro qua vocantur in inſtitutione. Aretinus.

¶ Subſtituiť autem impuberi: aut noiatim[b] veluti titi⁹: aut gn̄aliter vt quiſquis mihi heres erit[c]. Quibus[d] verbis vocātur ex ſubſtitutione impubere mortuo filio qui ꝛ ſcripti ſunt heredes[e] ꝛ extiterūt[f]: ꝛ pro qua[g] parte heredes facti ſunt.

¶ Pupillaris ſubſtitutio expirat adueniente pubertate. Areti.

¶ Maſculo igiť vſq3[h] ad quattuordecim ānos ſubſtitui poteſt: femine vſq3 ad duodecim annos: etſi hoc tp̄s exceſſerint: ſubſtitutio[i] euaneſcit.

¶ Extraneo vel filio puberi non pōt fieri ſubſtitutio directa poſt aditam hereditatem: ſed ſolum p fideicōmiſſum poteſt grauari de hereditate alteri reſtituēda in totum vel in partem. Aretinus.

¶ Extraneo vero vel filio puberi heredi inſtituto ita ſubſtituere nemo poteſt: vt ſi heres extiterit ꝛ itra aliquod tempus deceſſerit alius ei ſit heres ſed hoc ſolū permiſſum eſt: vt eum per fideicommiſſuʒ[k] teſtator obliget[l] alij hereditateʒ eius vel totaʒ vel p parte reſtituere: quod ius quale ſit ſuo loco trademus[m].

¶ Quibus modis teſtamēta infirmentur. Titulus.xvij.

¶ Teſtamentum non iure factū non valet: ꝛ ideo non poteſt rumpi. Quod vero iure factum eſt: rūpiť ei⁹ iure vitiato viuo teſtatore. vtputa p agnationeʒ filij nouiter adaptati vel arrogati.

Teſtamentuʒ iure factū vſq3 adeo valet donec rūpatur/irritum ve fiat. Rumpiť autem teſtamentuʒ cum in eodē ſtatu manēte teſtatore ipſius teſtamenti ius vitiatur. Si quis enim poſt factum teſtm̄ adoptauerit[n] ſibi filiuʒ per imperatorem: euʒ qui eſt ſui iuris: aut per pretorem ſm noſtrā conſtitutionem[o] cū qui in poteſtate parētis fuerit: teſtamentū eius rūpiť[p] quaſi agnatione[q] ſui heredes.

¶ Teſtamentum ſcōm tollit primū: ſi ſcōm eſt iure perfectū: ſiue ex ſcōo actualiter adeatur hereditas ſiue non: dūmodo adiri ex eo poſſet. Aretinus.

¶ Poſteriore quoq3 teſtamēto qō iure pfectū eſt/ſuperius rūpitur[r]: nec itereſt an extiterit aliq̄s heres ex eo[s] an non. hoc enim ſolum ſpectať an aliquo caſu exiſtere[t] potuerit. Ideoq3 ſi q̄s[v] noluerit heres eſſe: aut viuo teſtatore: aut poſt mortem eius anq̄ hereditatē adierit deceſſerit[x]: aut conditione ſub qua heres inſtitutus eſt defectus ſit: in his caſibus pr̄ familias iteſtat⁹ moriť. Nā ꝛ p̄us teſtm̄ non valet ruptū a poſteriore: ꝛ poſteri⁹ eq̄ nullas hʒ vires: cum ex eo nemo heres extiterit.

¶ Primū teſtamentū iure perfectū tolliť p ſcōm pfectuʒ: etiā ſi

f ¶ Extiterunt.ſ.ipſimet heredes. ✠ nam ſecus ſi alij q̄rāt vtputa pr̄i vel dn̄o.nā tales.ſ. pater et dn̄s qui ſunt heredes p filiū vel p ſeruū ex his verbis generalibus non admittunť ex ſubſtitutione idē dicas de hēde heredis: vt hec notanť. ff.e.cū filio.ꝛ.l.q liberis. §.hec verba.ꝛ.l.ſequen.
g ¶ Pro qua parte. put eniʒ dixerit teſtator eos iſtituit equaliter vel inequaliter: ſic in ſubſtitutione preſumiť vt hic.et ff.eo.ſi pater.ꝛ.ſ.tit.j.§. et ſi ex diſparibus.
h ¶ Vſq3 ad.xiiij.an.ſ.cōpletos.nā pupilli eſſe definiunt.vt.ſ. qui.mo.tu. ſi.in pn̄.ſed infra hos annos pōt ſubſtitui. vt.ff. e.ſi ita q̄s.ꝛ.l.q plures.
i ¶ Subſtitutio. ſcʒ directa.ſi tm̄ aliqua verba inueniantur fideicōmiſſi i teſtamēto iure fideicommiſſi valebit.vt.C.de fideicō.l.ſi frater tuus.
k ¶ Per fideicōmiſſum. qō ſemp feciſſe vr̄ cū dicit ſi filius me⁹ q̄ncunq3 deceſſerit ſubſtituo ei vitalē: q2 verbū ſubſtituo cū ſit gn̄ale verbū et ad directā ꝛ ad fideicōmiſſariā ſubſtitutionē poſſit trahi: ad id reſtringetur qō eſt rei apti⁹.i. ad fideicōmiſſum: q2 directa non hʒ locū q̄ncūq3 decedit. ꝛ pbatur hoc. C.de impu.ꝛ alijs ſub.l. precibus.§.ſi vero ſubſtitutio. ‡ ꝛ.ff.de vulg. ſubſti.l.coheredi.§.cū ſilie.ꝛ.ff.de leg. ꝛ ſena.cō. l.in ambigua.forte ideʒ ſi dicat vitalis hēs eſto: nā trahitur ad fideicommiſſariam: quia de hereditate reſtituenda rogaſſe videtur.vt.ff.ad trebel.l.ex facto.j.reſpō. ꝛ.l.ſceuola.Sed contra eſt. vt no.ſ.in diſtinctione.
l ¶ Obliget.rogando eum per fideicom.vt reſtituat. Accurſius.
m ¶ Trademus.vt.j.de fideicom.he.per totum.

¶ Quib⁹ modis ꝛc. ¶ Vſq3 nunc q̄lr firmenť teſtā: nūc q̄lr infirmanť. nā nihil ē adeo firmū qō nō rūpať.in auť.de nup.§.nuptias.col. iiij.

Teſtamētū. ¶ Totus iſte ti.diuidiť in q̄nq3 partes. Primo ponit qualiter teſtm̄ tollať agnatione ſui heredis nouiter adoptati. Scōo qualr̄ p ſcōm teſtm̄ tollať primuʒ. Tertio qualiter teſtm̄ irriteť capitis diminutione teſtātis. Quarto an voluntas ſolēnis poſſit tolli nuda volūtate teſtātis. Vltimo q̄ etiā impator nō capit ex teſtō impfecto. Scōa ibi.i.§.poſteriore. Tertia ibi.alio quoq3. Quarta ibi. ex eo autem. Quinta ibi.eadē oratione. ¶ Caſus. Dn̄e vos vultis tract.quibus modis infirmenť teſta. dicatis mihi primo q̄diu valet teſt.recte factū: Ad hoc rn̄. Amice: teſtamētū iure factū ſemp valet: donec aliquo modo rūpať: vel irritū fiat. Sed qd dn̄e iā video q̄diu valet teſtm̄: dicatis modo mihi qn̄ intelligiť teſtm̄ rūpi: Ad hoc rn̄. Amice: teſtm̄ pprie diciť rūpi quādo in eodē ſtatu manēte teſtatore ius ipſi⁹ teſ.vitiať: vt pʒ in tali exēplo. Quidam fecit teſt.ſolēne: ꝛ poſt teſt.arrogauit imperiali reſcripto quēdā ſibi in filiū: aut forte p emptorē aliquē adoptauit ſm tenorē noſtre cōſtitutionis: nā in caſu iſto p arrogationē vel p adoptionē iſti⁹ filij q nec eſt exheredatus: nec eſt inſtitutus rumpitur teſt.ſicuti rumpereť ſi

p ¶ Rūpiť.ſi aūt eū p̄us iſtituiſſet nō rūpereť/lʒ poſtea arrogeť.vt.ff. de li.ꝛ poſt.filio.§.ſi.Si autē fuit exhēdat⁹ fili⁹ emācipat⁹: ꝛ poſtea arrogeť tūc nō rūpiť: aut ex̄ne⁹ q poſtea arrogať ꝛ tūc rūpiť.vt.ff.de ꝯ ta.l.nō putauit.§.ſi q̄s emācipatū Ex̄neū aūt nepotē accipe q nō eſt ſu⁹ heres cuʒ ali⁹ eū p̄cedat. # al's fruſtra tūc exhēdareť.vt.ff. de v̇.ob.qdā cū filiū.ꝛ ḋ li.ꝛ poſthu.l. ſi q̄s poſthumus.§.ſi filiū. Additio. Et hv̇a qn̄ an̄ teſtm̄ fuit facta exhēdatio.qd aūt ſi in eodē vel in vno teſtō in aliq̄ poſtea ſimpliciter exhēdeť: aut ſi poſt ius q̄ſitū exhēdatio cōferať vide Ang.hic.
q ¶ Quaſi agnatōe.i.ſic natiuitate alicui⁹ poſthumi.nā tūc certū ē rūpi: vt.ff.de iiuſ.rup. te.l. j.i ſi.ꝛ.l.iij.in pn̄.ꝛ.l.certū. # ꝛ hʒ i maſculi teſtō ſec⁹ i teſtō femie.vt.ff.de li.ꝛ poſth.l.gall⁹.§. nūc de lege.velleia.i ſi.§. ꝛ ē rō.q2 pteritio mr̄is hr̄ p exhēdatiōe.vt.ſ. de exhe.li.§.ſi.ſʒ de inoffi.teſ. agit talis poſthum⁹. vt C.de inoffi.teſta.l.iij.

¶ Poſteriore quoq3.
¶ Caſus. Dn̄e iā video qualr̄ rūpiť teſt.arrogatione ꝛ agnatiōe ſui heredis: nūquid pluribus alijs modis rumpi pōt: Et rn̄.ipe.q̄ ſic.nā certe p̄mū teſ.ḋ iure factū: rūpiť p ſcōʒ teſ. iure factū ſʒ in h̄ caſu refert vtrum q̄s hēs extiterit ex ſcōo teſtō an nō. Nā h ſoluʒ ſpectať q̄ tū ad h: vt per ſcōʒ rūpať p̄mū: an alia cā ex ſcōo teſ. inſtitut⁹: aut repudiauerit hereditatē: aut viuo teſtatore: aut poſt mortē ei⁹ āteq̄ adierit deceſſerit: aut forte deficiēte cōditione ſub qua fuit heres inſtitutus eſſe non poſſit. In oibus his caſib⁹ paterfa.intelligiť inteſtat⁹ deceſſiſſe: nā p̄mū teſ. nō valet: q2 ruptū ē p ſcōm i ſolēnitate factuʒ ꝛ ſilr̄ ſcōm nullas vires habet cū ex eo nullus heres extiterit: ꝛ ita nec valet primū: nec valet ſcōm. Et hec dicuntur vſq3 ad.§.Sed ꝛ ſi quis.Fran.de are.
r ¶ Rumpiť. Hoc eſt verū ſm quoſdā qn̄ ſcōm nō ꝯcordat cū primo. al's durat primū.vt C.de teſ.ſancimus.Sʒ certe h ſtare nō pōt.naʒ ſi valet ſcōm nō valet primū: cū idē nō poſſit duo teſtamēta facere: cuʒ ex ſcōo tm̄ adeať hereditas. ✠ Ecōtra in ſentētia.nā valet prima nō ſcōa ab eodē ꝛ ſuper eodem lata: vt.ff.de re iudi.l.iudex.
s ¶ Ex eo.ſcilicet poſteriore teſtamento.
t ¶ Exiſtere potuerit. Nota nō ꝯſiderari qō ē: ſʒ qō eē pōt: vt hic.et.ff. de here.inſti.l.pr̄ filio.ꝛ.ff.de iniu.rup.teſt.l.cū in ſcōo.in pn̄.ꝛ.§. in futurū.Sʒ ꝯ.ff.de lib.ꝛ poſthu.ſi fili⁹.in prima charta.Sol.ibi. ſcōm teſtamentū nō valuit: etiā in principio: hic autē valuit: lʒ ex eo nō adeatur hereditas. Item nota q̄ id qō valet plus rūpiť p id qō minus valet.ſic.ff.de adimē.le.l.legatum ſub conditione.§.j. Ar.ꝯ.ff. de reſcin. vendi.ſi id qō.in prin.ꝛ.§.ſi. Dic vt ibi notatur.
v ¶ Ideoq3 ſi quis.ſcilicet inſtitutus heres in ſecundo teſtamēto. Et iſte verſus eſt exemplum quando valet ſecundum teſtamentum ꝛ nō extitit in eo heres.et vide tria exempla.
x ¶ Deceſſerit.quare nō tranſmittit nec olim nec hodie ad heredes.vt

✠ Nō facit ad materiā l.ſina.C. de edic.diui adria.tol .cū ſuo bn̄ficiū datur heredi ſcpto.angelus.

Subſtituo eſt verbū gn̄ale.

‡ Nota q̄ ſubſtitutio cōpendioſa facta verbis cōib⁹ vʒ omni tpe vt fideicō. et idē tenuit gl.in d.l.p̄cib⁹.et eſt cōis op. lʒ aliq̄ dixerint q̄ intra tempora valeat iure directo poſt tēpora ꝟo iure fideicō. et dicatis vt ibi.ꝑpoſo.

Diuiſio.

Et intellige extraneū ea extraneitate q̄ filius emācipatus/et ſic nō iepte exheredatur: imo lex conſuluit: vt.§. poſthumorū.ſ.ḋ exhere.li. et ita hn̄ ſequiť in glo.al's fruſtra ꝛc.

Teſtamētū tn̄ rite factū poſtea p igreſſuʒ monaſterij non irritať/lʒ regulatur ſm auť.ſi q̄ mulier.C. ḋ ſa. ſanc.ec. dic vt p ang. h.

Teſtamētum ſcōm p̄ferť p̄mo ſed prima ſn̄ia p̄ferť ſecunde.

✠ Hoc verū vbi ſiunt ex interuallo: al's i eodem ꝯtextu ꝛ corā eiſdem teſtibus poſſent duo originalia cōfici. Jo.fa.

C. de cadu. tollen. l. j. §. in nouiſſimo.

Sed ⁊ ſi quis. ¶ Caſus. Dn̄e iā video qualiter rūpit̄ teſta. primū p ſcōm licet ſcōm teſta. nō habeat effectū in pluribus aliȷ̄s modis rūpi pōt: Et tn̄. ꝙ ſic. Nā aliqn̄ rūpit̄ ꝑmū p ſcōm: ita tn̄ ꝙ vtrūq̄ʒ valeat: ſi ꝑmū valet iure fideicomſ. nō tanq̄ꝫ ex primo ſʒ tanq̄ꝫ ex ſcdo: vt liqꝫ in tali exēplo. Quidā fecit teſtm̄ ſolēnitate obſeruata: poſtea fecit teſta. ſcōm ſiłr debita iuris ſolēnitate: ⁊ i ſcdo teſtamēto inſtituit heredē in certis rebꝰ: ⁊ cū feciſſet ſcōm teſ. adiecit. volo ꝙ illud qđ dixi in primo teſtō valeat in caſu iſto. dubitat̄ vtrū ꝑmuʒ teſtamētū videat̄ ruptū p ſcōm. Diuus ſeuerus ⁊ anto. reſcripſerūt primū teſ. p ſcōm ſublatuʒ eſſe: lʒ i ſcdo teſ. inſtitui heredē i certis rebꝰ ſit inſtitutus: ⁊ verba inſtitutiōis ꝑdictoꝝ ꝑncipum in h̄ ti. inſeruimꝰ: ⁊ ſunt verba ꝯſtitutionis hec. Imperatores ſeuerus ⁊ ant. coccello cāpano ſalutē dubitari nō opʒ teſta. ſcdo loco factū: lʒ in eo in rebꝰ certis: ſʒ tāq̄ꝫ heres ſcriptꝰ ſit iure valere: ac ſi certarū rerum mētio in eo facta nō eſſet: ſʒ tāq̄ꝫ heres eēt ſimpliciter inſtitutꝰ. Verū tn̄ i h̄ caſu heres ſcriptꝰ ſit ſcdo teſtō dʒ eē ꝯtentus rebꝰ ſibi i ſcdo teſtō datis ſi ſufficiāt ad q̄ttā totiꝰ. vel ſi ſufficiāt ſuppleta ſibi q̄rta: ⁊ l. falcidia tenebat̄ in fideicommiſ. hereditatē heredibꝰ ſcriptis in ꝑore teſ. reſtituere: ⁊ h̄ ꝓpter hec verba inſerta in ſcdo teſtō q̄bus teſtator expſſit: vt ꝑus teſtamētū valeret: ⁊ his modis ſupradictis: vcʒ arrogatiōe: ⁊ ſui here. agnatōe ſcdi teſtamēti cōſtōne teſtm̄ iure factū rūpi intelligit̄ ⁊c. Cetera q̄ in hoc titulo dicūtur planiſſima ſunt.

in eo ſit i re certa heres inſtitutus: niſi in ſecūdo aſſeruerit ſe velle valere primum. quo caſu inſtitutus in re certa oīa per fideicommiſ. reſtituit. Aretinus.

Sed ⁊ ſi qs[a] ꝑore[b] teſtamēto iure perfecto poſterius eque iure fecerit: etiā ſi ex certis rebꝰ[c] in eo heredem inſtituerit: ſuperius teſtamentum ſublatum eſſe diuꝰ ſeuerꝰ ⁊ antoninꝰ reſcripſerūt: cuiꝰ conſtitutionis verba inſeri[d] iuſſimus: cuʒ aliud[e] q̄ʒ preter ea in ea conſtitutione expreſſum ē. ¶ Imperatores[f] ſeuerꝰ ⁊ antoninꝰ coccello campano[g]. ¶ Teſtm̄ ſecundo loco factum: lʒ in eo[h] certaruʒ rex heres ſcriptus ſit iure valere[i] ꝑinde ac ſi rerū mentio facta non eſſet: ſed teneri heredem ſcriptū[k] vt contentus rebꝰ ſibi datis: aut ſuppleta[l] q̄rta ex lege falcidia: hereditatē reſtituat his qui in priore teſtamēto ſcripti fuerant propter inſerta verba ſcdo teſtamento: quibus vt valeret prius teſtm̄ expſſuʒ[m] eſt dubitari nō oportet. ¶ Et ruptum quidem teſtamentū hoc[n] modo efficitur.

Per capitis diminutionē teſtamentum proprie fit irrituʒ. Et largo modo teſtamentum ruptū vel iniuſtū dicitur irritum ⁊ econtra. Aretinus.

Alio auteʒ modo teſtamenta iure facta infirmantur: veluti cuʒ is qui fecerit teſtm̄ capite diminutus[o] ſit quod qbꝰ modis accidit: ꝑmo libro retulimus[p]. Hoc autem caſu[q] irrita fieri teſtamēta dicuntur[r]: cū alioquin[s] ⁊ que rumpantur irrita fiūt: ⁊ ea que ſtatim ab initio nō iure fiunt irrita ſunt. Sʒ ⁊ ea q̄ iure facta ſunt: ⁊ poſtea propter capitis diminutioneʒ irrita fiunt poſſumus: nihilominus rupta dicere. Sʒ q̄ȝ ſane cōmodius erat ſinglas cauſas[t] ſingulis[v] appellationibꝰ diſtingui: ideo quedam non[x] iure facta dicuntur: quedam iure facta rumpi[y] vel irrita[z] fieri.

Teſtamentuʒ iure factum qđ poſtea fit irritum capitis diminutione teſtatoris: reconualeſcit de equitate ꝑtoris ſi teſtator tēpore mortis fuerit ciuis romanꝰ et ſui iuris. Aretinus.

Nō tn̄ p oīa inutilia ſunt ea teſtamēta q̄ ab initio iure facta ꝓpter capitis diminutioneʒ irrita facta ſunt. Nā ſi ſeptem teſtiuʒ ſignis ſignata[a] ſunt: poteſt ſcriptꝰ heres ſm̄ tabulas teſtamēti bonorum poſſeſſionem agnoſcere: ſi modo defunctus ⁊ ciuis romanus[b]: ⁊ ſue[c] poteſtatis mortꝭ tpe fuerit[d]. Nam ſi ideo irritum factum ſit teſtamentum quia ciuitatem vel etiam libertatem[e] teſtator amiſit: aut q̄ȝ in adoptionē ſe dedit: ⁊ mortis tempore in adoptiui patris poteſtate ſit: nō pōt ſcriptus heres ſm̄ tabulas[f] bonorum poſſeſſionem petere.

Poſterius teſtamētū imperfectum vel alia vltima voluntas non ſolennis: non tollit primum. Aretinus.

Eo autem ſolo[g] non poteſt infirmari teſtamentuʒ: ꝙ poſtea teſtator id noluerit[h] valē: vſq̄ʒ adeo vt ⁊ ſi quis poſt factum prius teſtamentuʒ poſterius facere ceperit: ⁊ aut mortalitate ꝑuentus: aut quia eum eius rei penituit id non perfeciſſet diui ꝑtinacis oratiōe cautū eſt: ne al's tabule priores iure facte irrite fiāt niſi ſequētes iure ordinate ⁊ perfecte[i] fue

a Sed ⁊ ſi qs. iſte. §. eſt lex. ff. ad treb. ⁊ incipit: ſi quis priore. Accurſius.

b Priore teſtō. Nota h̄ arg. pro ſnīa appellationis: vtrū ex ea vel ex prima agat̄. Sed ꝯ ar. C. de dona. inter vir. et vxo. l. ex verbis. Et ſimile poteſt notari in. l. pe. eiuſdem tituli. Accur. Additio. Tu dic ꝙ agit̄ ex prima in criminalibus. Idē in ciuilibus ſi lapſu tpis ſit cōfirmata: puta q̄ȝ eſt appellatio deſerta. al's ⁊ per ſecūdam ſententiam. ſm̄ Jo. fa. agitur ex vtraq̄ʒ. ſed ſm̄ Ange. ex ſcda. ex qua etiā agitur ſi ſit contraria prime.

Snīa ſi gemineẗ ex q̄ tūc ageẗ.

c Ex certis rebꝰ. q̄ȝ totū hʒ. lʒ ex certa re ſit iſtitutꝰ. ⁊ iō rūpit̄ primuʒ teſtm̄: vt h. ⁊. ff. de here. inſti. l. j. §. ſi ex fundo. Additio. Et hoc verum qn̄ in eodē teſtō nō eſt datus aliꝰ coheres al's haberet̄ loco legatatȷ̄: preterq̄ꝫ in q̄rela inofficioſi teſtamēti. de quo dic vt p Ange. hic.

d Inſeri iuſſimus. hoc titulo ſtatim.

e Aliud. ſ. qđ expſſe ꝯfirmari pōt: ꝑmū i ſcdo: ⁊ alia. vt pʒ in ſequēti.

f Imperatores. ecce verba dicte conſtitutionis. Accur.

g Campano. ſcilicet reſcripſerunt ſalutem.

h In eo. ſcilicet ſecundo teſtamento.

i Valere. accipe dubitari non oportet qđ eſt. j. Accur.

k Scriptum. ſcilicet in ſecundo teſtamento.

l Suppleta quarta. ſ. ſi res ſibi date non faciāt quartā.

m Expreſſum eſt. Nam teſtator voluit primū teſtamentum manere: ⁊ tn̄ nō potuit niſi iure fideicōmiſſi: ex tacita tamen voluntate que ex ſecundo teſtamento ꝑcipitur remanet primuʒ: vt ſi dicā in ſcdo: ideo inſtituo talem: quia mortuus eſt quem inſtitueram in primo. nam ſi errauit remanet primus heres: ⁊ legata ex vtroq̄ʒ preſtantur: ſcʒ a primo herede. vt. ff. de heredi. inſti. l. ſi. Additio. Et ſic ex qualitate prefationis colligitur cauſa finalis ipſius diſpoſitionis: ⁊ tunc ab ea licitum eſt arguere. Ange.

n Hoc modo. ſcʒ tribꝰ modis p arrogationē et agnationē: vt. ſ. eo. §. i. Itē ⁊ per ſecūdi teſtamēti cōpoſitionē. vt. ſ. e. §. poſteriore q̄ʒ. vſq̄ʒ huc.

o Diminutus ſit. lʒ minima capitis diminutione. vt. j. e. §. nō tamen. in fi. ⁊. ff. d codicil. l. ꝯficiūtur. §. ſi poſt teſtm̄: ſʒ cōtra. ſ. de teſta. mil. §. pe. Sed illud ſpeciale eſt in milite. Pōt ⁊ alius modus irritandi teſtamētū adȷ̄ci: q̄ȝ p legem qn̄q̄ʒ caſſatur in duobus caſibus. ✝vt in auē. vt cum de app. cogno. §. ſi quis de predictis. ⁊. §. ſi vnuʒ ex parentibꝰ. col. viȷ̄.

✝Primꝰ caſus eſt qn̄ ille q̄ cognouit ſe hrdeʒ ſcriptum in teſtamento teſtatorē in opia laborātē nō alimētauerit: immo illū paſſus eſt fame necari. Secūdꝰ caſus eſt qn̄ teſtatorē ab hoſtibꝰ captuʒ nō redemit: tūc indignatiōe quadaʒ heredis teſtamētū viribꝰ vacuatur: ꝓptea ꝙ hereditaſ ex eo ſi adit̄ ſm̄ xp̄oſo.

p Retulimꝰ. Vt. ſ. de capi. diminu.

q Hoc aūt caſu. ſcʒ cū quis capite diminuit̄.

r Dicuntur. ſ. proprie.

s Alioquin. ſcʒ ſi proprie dicere velim et large. Accurſius.

t Cauſas. i. differētias.

v Singulis appellationibus. i. ꝓprȷ̄s nominibus. ⁊ facit. ff. de ſup. le. l. labeo. §. fina.

x Non iure facta. ‡vt ſunt illa q̄ carent ſolēnitate teſtiū. Vel qn̄ teſtator non habuit teſtamēti factionē ⁊ fecit. Vl' qn̄ filiū in poteſtate ꝯſtitutum preteriuit: vt. l. j. ff. de iniuſto rup. teſta.

‡Iſta glo. cū duabꝰ ſequētibꝰ non ſunt accurſȷ̄ ſed additiones.

y Rūpi. ſ. tribꝰ modis videlicʒ p arrogationē: p agnationē: et p ſcdi teſtamēti cōpoſitionē.

z Irrita fieri. vt per capitis diminutionē teſtatoris. Vel qn̄ heres inſtitutus nō adit hereditatē q̄ȝ tūc teſtamētū conſtituit̄ irritū. vt. l. j. ff. de iniuſ. teſt. Accurſius.

a Signata ſūt. Et poſtea teſtator capite diminutus eſt.

b Ciuis romanus. vt quando maximam vel mediam capitis diminutionem paſſus fuerit.

c Sue poteſtatis. vt in minima. Accurſius.

d Fuerit. ⁊ aliquo iudicio voluntatem primam retineat. vt. ff. de bo. poſſeſ. ſm̄ tabu. l. qui ex liberis. §. teſtamento.

e Libertatē. imo etiā facto ſeruo teſtatore vt q̄ȝ capiatur ab hoſtibꝰ ⁊ ibi ſeruus moriat̄. nā tunc valet teſtamētū. vt. ſ. qui. nō eſt p. fa. teſt. §. ſi. q̄ eſt ꝯtra. ſed illud eſt ꝓpter fictionē. l. cornelie: vt ibi. et. ff. de vul. ſub. l. lex cornelia. Additio. Et tunc qn̄ impedimentū tollit̄ per viā fictionis: vt ibi. vel reſtitutionis in integrū a principe. vt. l. ſi qs filio. §. pe. ff. de iniuſt. teſta. recōualeſcit teſtamētū etiā de iure ciuili: niſi quo ad relictum tali dānato factū: vel ipſius inſtitutione ſm̄ Ange.

f Scōm tabulas. Nota ꝙ de iure ciuili non admittitur cuʒ ſit irritū teſtamentum: ſed iure pretorio quo inſpecto nō potuit infirmari qđ erat factum cum circa talia ius pretorium nō habeat vim. vt. j. de bono. poſſeſ. §. quos autem.

g Solo. bene dicit ſolo: q̄ȝ ſi plus interueniat licet nō ſit pfectū: ſcdʒ tamē quādoq̄ʒ rumpit primū. vt in fi. huius. §. dicemus.

h Noluerit. ſ. dicēdo hec verba: nolo teſtamētum quod feci valere.

Multa ꝯtraria format et ſoluit.

i Perfecte fuerint. imo qn̄q̄ʒ ⁊ ſi ſint imperfecte ſcde rūpunt ꝑmo factas. vt. C. de teſ. ſancimꝰ. q̄ ē ꝯ. Sʒ ibi tā ex curſu decēnȷ̄ q̄ꝫ mutatiōe voluntatis

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

voluntatis illud euenit nō ſola mutatione. Itē ꝫ. ff. de teſ. mili. l. eiꝰ militis. §. ſi militia miſſus. Sꝫ ibi primū erat minus ſolēne iure cōi inſpecto: vñ facile potuit rūpi. ✝ Itē ꝫ. ff. de iniuſt. rup. te. l. ij. Sꝫ ibi ſcōm lꝫ nō ſit pfectū iure cōi eſt tñ pfectū iure militari. vñ rūpit pmū. Itē ꝫ. C. de teſt. l. hac ꝯſultiſſima. §. ſi qs aūt. Sꝫ ibi i ſcōo fuerūt inſtituti: q ⁊ alꝰ ab iteſtato ſucceſſuri erāt. vñ facile rūpiꝛ pmū teſtm̄ in q̄ ex̄nei ſunt inſtituti: ⁊ faciliꝰ admittunꝛ veniētes ab inteſta to. vt ar. ff. de vul. ⁊ pup. ſubſti. l. ſi filiꝰ. Itē ꝫ. C. de teſt. l. noſtrā. ⁊ ad idē ꝫ. ff. ſi tab. teſt. nul. exta. l. j. §. ſi heres. Sꝫ in iſtis legibꝰ plus fecerat teſtator vt rūperet pmū q2 incidit qō magis eſt q̄ ſi aliō teſtm̄ facere voluiſſet. arg. ff. de his q in teſta. delē. l. ij. Itē ꝫ. ff. de acqui. here. l. claudius. Sꝫ ibi nō valet primuꝫ. nō q2 ruptū ſit a ſcōo: ſꝫ q2 heres inſtitutꝰ in primo non adiuit ex eo hereditatem. vñ non valet teſtm̄ qō heredē non hꝫ vt. ff. de his q̄ in teſt. de. l. prime. nec potuerit eā tranſmittere ſuo heredi adeundā. vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. in nouiſſimo. Itē ꝫ. C. de his qui. vt indig. l. hereditas. Sꝫ ibi dixit talia vba q̄ heres erat indignus vel ſimilia q̄ plus faciūt q̄ ſi ſimpliciter diceret nolle prius valere: vel q̄ ſi ſecūdū cepiſſet facere: ⁊ iō ibi recedit a primo. Uel dic illud qō hic dicit eſſe verū de iure directo vt nō rumpat primū: ſed tñ aufertur ei hereditas vt indigno: vt ibi cū hoc cogitauerit teſtator. vt arg. ff. de condi. inſti. l. quidā. in fi.

✝ Ul. dic q̄ ille caſꝰ non eſt pprie exceptio a regula: q2 hic primuꝫ erat validū iure cōi: ſed ibi primū erat validū iure ſpāli ex priuilegio. ange.

Nota.

rint. Nam imperfectum teſtamē tum ſine dubio nullum eſt[a].

Non valet inſtitutio facta imperatori ratione litis quam teſtator habet cum alio ſiue inſtitutio ſit perfecta ſiue nō. Et licet imperium ſit legibus ſolutum: tamen vult viuere legibus.

Eadē oratione expreſſit[b] non admiſſurum ſe hereditatem eius qui litis cauſa principem reliquerit[c] heredē neq3 tabulas nō legitime factas: in qbꝰ ipſe ob cā cauſam[d] heres inſtitutꝰ erat pbaturuꝫ[e]. Neq3 ex nuda voce heredis nomen admiſſurum[f]. neq3 ex vlla ſcriptura cui iuris auctoritas[g] deſit aliquid adepturuꝫ. Secundum hoc diui ſeuerus ⁊ antoninꝰ ſepiſſime reſcripſerūt[h]. Licet eniꝫ (inquiunt[i]) legibus ſoluti[k] ſumꝰ: attamen legibus viuimus[l].

De inofficioſo teſtamento. Titulus. xviij.

Solis liberis ⁊ parētibꝰ defuncti ⁊ ſororibus ⁊ fratribꝰ conſanguineis dat q̄rela inofficioſi: non autē ceteris cognatis. Are.

a Nullū eſt. No. nihil eſſe qō perfectū nō ſit. C. ad ſilꝛ. cū ſilleianum. in fi. Sed cōtra. ff. quēad. teſt. ape. l. ij. §. teſtamētuꝫ. Sꝫ ibi abuſiue dicitur aliqd qō nō erat pfectū. Itē ꝫ. C. de teſta. l. hac cōſultiſſima. §. ex imperfecto. Sed illud ſpeciale eſt fauore liberoꝝ vt ibi dicit ſicut ⁊ illud eſt ſpeciale in illis vt difficilius rūpat teſtator illud in quo ipſi inſtituti ſunt. vt in auten. de teſta. imper. §. penul. col. viij.

b Expreſſit. ſcꝫ diuus pertinax.

c Reliquerit. ſ. in ſolēni teſta: qō facit vt duriorē faciat aduerſarium ſuis aduerſarijs ‡ q̄ inſtō eſt odioſa ⁊ inuidioſa. vt. ff. de her. iſti. l. pe.

‡ Et ita in dubio pſumitꝛ ppt fiſci extremā ptāte: ſecus in puato: vt l. ex hoc. §. ſꝫ heredi. ff. de ali. iu. mu. cau. fa. Ange.

d Ob cā cauſam. ſ. litis: nā ſi legitimas non probat. ſ. princeps. multominus probabit non legitimas.

e Probaturum. i. cōmendaturum.

f Admiſſurū. i. niſi ſolēniter ſit inſtitutus: nollet ēt nomē hēdis hre.

g Auctoritas deſit: vt q2 aliqd deſit pter qō teſtm̄ nō valet cū multa ſint in eius factione neceſſaria. vt. ꝫ. de teſta. §. j. ⁊ ij.

h Reſcripſerunt. vt. C. de teſta. l. ex imperfecto.

i Inquiunt. imperatores.

k Soluti. vt. ff. de le. ⁊ ſena. cō. l. pnceps. ⁊ fac. ff. de iu. fiſ. l. fiſcꝰ. j. §. fi.

l Uiuimꝰ. i. viuere volumꝰ: vt h. ⁊ C. de leg. ⁊ ꝯſti. pn. l. digna vox. ⁊ facit. ff. de leg. ij. qō pncipi. ⁊ l. ſe. ⁊ ff. de leg. iij. l. ex imperfecto. ⁊ ff. de inof. teſta. l. papinianus. §. ſi imperator. Additio. Immo ꝫ fiſcū i dubio eſt ferēda ſnīa ſi cauſa ſit mere lucratiua. alꝰ ſecus: vt hic. Ange.

Continuatio.

De inofficioſo ⁊c. Qualiter ipō iure teſtamenta infirmantur. ꝫ. ti. j. dictum eſt. Nunc autem qualiter officio iudicis. i. per ſententiam iudicis. intentat querela inofficioſi teſtamenti.

Diuiſio.

Quia plerunq3. Totus iſte titulus diuidit pncipaliter in duas partes. Primo ponit quibꝰ pſonis competat q̄rela. Scdo qñ querela ceſſat. Scda ibi: ſed hec ita. Item prima ſubdiuidit. Nam primo de querela deſcēdentiū ꝫ teſtamēta aſcendētiū. Scdo econtra de querela aſcēdentiū cōtra teſtamenta deſcendentiū. Tertio de querela collateraliū. Quarto q̄ q̄rela eſt remediū ſubſidiarū. Scda ibi: nō autē. Tertia ibi: ſoror. Quarta ibi: tā autē. Caſus. Dñe vos vultis tracta. de querela inoffi. teſta. dicatis mihi ſi placet quare q̄rela inofficioſi teſt. fuit introducta: Ad hoc rñ. Amice: ideo fuit introducta: q2 plerūq3 parētes ex linea paterna i teſtamento inſtituunt extraneos heredes ⁊ liberos ſuos ſine iuſta cauſa exheredant vel etiā ex linea materna pretereunt: idcirco in ſubſidiū liberorum introducta fuit querela inofficio. teſta. vt liberi qui cōqueruntur ſe a parentibus ſine iuſta cauſa exheredatos aut inique preteritos p querelam inoffi. teſta. parentū ſuoꝝ teſtamentorū in quo iniuſte beneficio ſue ſucceſſionis exheredati ſunt: aut ex linea materna pteriti pñt expugnare ⁊ eodē mō hereditatē ſcriptis heredibꝰ auferre: ⁊ ſub h̄ verboꝝ colore querelā pponēt quaſi inſane mētis fuiſſent parētes cū ordinarent teſtamētū. Nō autem dicent parentes fuiſſe furioſos eo tēpore quo fecerūt teſtamentū: ſed recte quidem fecerūt teſtamētuꝫ. Officium tamē pietatis circa ſanguinē ſuū omiſerunt liberos ſuos ſine iuſta cā exheredādo vel pretereundo et inſtituēdo extraneos. Et hec dicūtur vſq3 ad illū. §. Nō autē liberis. In quo imperator deter. quibꝰ cōpetit querela inoffi. teſt. ⁊ plana eſt lr̄a vſq3 ad illum. §. Sed hec ita accipienda. in quo imperator deter. qualiter quis non excluditur a querela inoffi. teſta. Et hec ſimiliter plana ē vſq3 ad illū. §. Si tutor. Ad cuiꝰ euidētiā notandū eſt q̄ qui ſemel approbat teſtamētū ꝯgnoſcēdo aliquid ex illo teſtō poſtea ideꝫ teſtm̄ reprobare nō poteſt: ⁊ ſimiliter i caſu cōtrario q ſcꝫ reprobat teſtamentū intentando querelam inofficio. teſt. approbare vel aliqd ex eo petere non pōt. His breuiter pnotatis pone caſum ſicut ponitur in apparatu. Cetera que dicunꝛ plana ſunt vſq3 in finem tituli. Fran. de are.

Quia plerunq3 parentes ſine cauſa liberos ſuos exheredāt[m] vel omittunt[n]: inductuꝫ eſt vt de inofficioſo teſtamento agere poſſint[o] liberi quiꝰ[p] queruntur[q] aut iniq̄ ſe[r] exheredatos / aut inique preteritos[s] hoc colore[t] quaſi non ſane mentis fuerint cum teſtamentū ordinarent: ſed hoc dicitur non quaſi vere furioſus ſit: ſed recte quideꝫ fecit teſtamētū: nō autem ex officio pietatis. Nā ſi vere furioſus ſit: nullum teſtamentum[v] eſt. Non autē liberis tm̄ pmiſſum eſt teſtamentū parentuꝫ inofficioſum accuſare: verum etiam liberorum[x] parentibus. Soror autem[y] ⁊ frater turpibus[z] pſonis ſcriptis heredibus ex ſacris conſtitutionibꝰ prelati[a] ſunt. Non ergo[b] contra omnes heredes agere poſſunt[c]. Ultra[d] fratres igitur ⁊ ſorores cognati nullo modo aut agere poſſunt aut agentes[e] vincere.

Querela inofficioſi nō hꝫ locū vbi competit aliud remedium.

m Exheredant. hoc referꝛ ad eos qui aſcendūt p lineā maſculinam ⁊ femininā: ſed ſequens clauſula reſpicit tantum femininam.

n Uel omittūt. hoc tm̄ ad femininā lineā referꝛ. Nā illarū pteritio p exheredatiōe habeꝛ. vt. ꝫ. de exhere. li. §. mater. Si autē aliqs de linea maſculina omitteret filiū in ptāte: nullū ipſo iure eſſet teſtm̄. ſi emācipatū filiū omitteret valeret: ſꝫ p ꝫ tabulas rūpiꝛ. vt. ꝫ. de exhere. li. in pn. ⁊ §. emācipatos. hodie etiā emācipatus pteritus pōt dicere nullū ipſo iure. vt. ꝫ. de exhere. lib. §. nr̄a. alꝰ. §. ſed hec qdē. ⁊ C. de li. pte. maximū. Accur. Additio. Qō eſt verū ſi ſine legitima cā ſit facta preteritio: alꝰ contra tabulas habet ſm cōmunē opi. Ange.

o Agere poſſint. ſ. ab adita hereditate ifra qnquēniū. # vt. C. eo. ſcimus. §. fi. ⁊ l. ſi qs filiū. i fi. ⁊ ff. e. papinianus. in fi. ⁊ C. in q. cau. i integ. reſt. nō eſt ne. l. ij. Et h̄ pposita q̄dā petitione ad h̄ vt teſtm̄ reſcindaꝛ: q̄ nō eſt actio pſus: nec accuſatio: ſꝫ mediū tenet. ⁊ qñq3 actio: qñq3 accuſatio dicit ſꝫ pprius dr querela. vt no. ff. eo. poſthumus. §. ſi qs.

Supplementū autē legitīe etiaꝫ preparatuꝫ trāſmitiꝛ et durat. xxx. an. ſm cōeꝫ opi. Ange.

p Qui. ſcilicet liberi.

q Queruntur. i. conqueruntur.

r Se exheredatos. a qualibet linea.

s Preteritos. ab aliquo de linea feminina.

t Hoc colore. i. hac honeſtate verborum.

v Nullū teſtamētū. vt. ꝫ. qui. nō eſt per. face. teſta. §. itē furioſi.

x Liberorum. parētibus. ſ. eſt permiſſum accuſare filioꝝ teſtm̄ quando ſunt ab eis exheredati. ⁊ hoc accipe in filio pagano emancipato: alꝰ ſi eſſet miles nō ſubijcereꝛ querele. vt. C. e. l. fi. in fi. Itē ſi eſſet in poteſtate teſtamētum ipſo iure nō valeret. vt. ꝫ. qui. non eſt permiſ. face. teſta. in prin. ⁊ facit. ff. eo. l. nam ⁊ ſi parentibus.

y Soror autē ⁊ frater. Hoc accipe in ꝯſanguineis ⁊ vterinis vel conſanguineis tm̄. # nā vterini nō pñt. vt. C. e. l. fratres. Et no. q̄ duo dicit iſte. §. primū q̄ frater ⁊ ſoror poſſunt agere querela. Scōm q̄ hoc verum eſt quādo turpes perſone inſtituunꝛ heredes.

Dummō ſint ex legitimo matrimonio nati alꝰ ſecꝰ etiā ſi per reſcriptū pncipiſ eſſent legitimati. Item pcedit iſte tex. ſiue ſint exheredati ſiue pteriti dūmō legitimā i totū vel in partē nō habeāt: q2 tūc agūt ad ſupplementū: vt h̄ per ange.

z Turpibus. ſ. infamibus ipſo iure vel per ſententiā: vel etiam de facto. Additio. Et talis infamia iuris vel facti etiam excludit a querela. vt. l. in arenam. C. eo. Angelus.

a Prelati ſunt. i. admiſſi ſunt: ⁊ tunc turpibus pſonis ablatiui ſunt abſoluti. Uel dic plati ſunt. i. ppoſiti turpibus pſonis datiue legēdo.

b Nō ergo. hoc referꝛ ad primū rñſum vel patius ad ſcōm. Accur.

c Poſſunt. ſcilicet de iure.

d Ultra. h̄ ad ſcōm vel potiꝰ ad pmū/ſi rite iſpiciaꝛ ſeries textualis.

e Agētes vincere. ſ. etiā de facto agētes nō vincerēt. meliꝰ g̃ facerent

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ſi ſe ſumptib⁹ inanib⁹ nõ vexarẽt.vt.ff.e.l.j.Sʒ ɔ̃.ff.eo.poſthum⁹.§.ſi
qs ex his.Sed ibi nemo repulit agẽtẽ repelli tñ potuit vt h̃.Sʒ an filij
fratrũ agãt:Videt̃ ex hac lr̃a eos excludi.Sʒ cũ hodie vocẽt̃ ab iteſta
to ⁊ fratrib⁹ equparent̃:forte ⁊ ipis q̃rela dat̃.vt in aut̃.de he.ab ite.ve.
§.reliquũ.⁊ in aut̃.vt fratrũ filij.§.j.col.ix.q̃ ẽ in.C.de le.he.aut̃.ceſſan
te.⁊ ars.ff.de inof.teſ.l.
poſthum⁹.in p̃n.Sʒ rñ
dẽt q̃dã ꝙ nõ admittun
tur ad q̃relã.⁊ tñ vna cũ
eo q põt agere admittũ
tur ab inteſtato.vt.C.ð
inoffi.teſ.frẽs.⁊.C.cõia.
de ſucceſ.aut̃.itaq̃ʒ.vel
poſſet rñderi ꝙ admit-
tunt̃ iure diuerſo.nã fra
ter agit q̃rela ⁊ rũpit:⁊ ſi
li⁹ alteri⁹ fratris cũ ſit ru
ptũ teſtm̃ admittit̃ ab i-
teſtato.Acc. Additio.
Si aũt eſſet ſolus a q̃re-
la excluderet̃.Ange.
a Naturales.ſ.⁊ legiti
mi:nã naturales tm̃ nõ
agũt i bõis p̃ris ſʒ mr̃is.
vt.ff.e.ſi ſuſpecta.§.j.
b Diuiſionẽ.vt ab auo
paterno vel materno.
c Adoptati.i.arroga-
ti:q hñt q̃rtã ex cõſtõne
diui pij.vt.ff.e.papinia
nus.§.ſi qs impubes.✝
Itẽ adoptati ſi auo pa-
terno dati ſunt.vt.C.de
adop.cũ in adoptiuis.
⁊.ð.de adop.§.ſed ho-
die.⁊ hoc predixit.
d Partem.ſ.quartã.ſi
aũt min⁹ tũc ad ſupple-
mẽtum agit̃.vt.j.§.pri.
e Veniũt.i.venire pñt
vt iure legati vl' dõatio
nis.vt.j.e.§.pe.vel q̃ eo
rũ filij vel ſerui ſunt in-
ſtituti.vt.ff.e.l.nihil.
f Poſthumi.ſ.exhere-
dati.nã ſi p̃teriti ipo iur̃
rũpit̃ teſtm̃.vt.ð.ð exhe
re.li.§.poſthumi.ſʒ ho-
die nõ pñt exheredari.
vt.C.e.ſi q̃ſi ſuo.§.leg̃.
g Sʒ hec.hoc refertur
ad ſupradicta a princi-
pio vſq̃ʒ huc.

✝ Iſta ex-
poſitio eſt
mala:q2 ar-
rogatis ꝯſu
litur alio re
medio.ſcʒ p
cõditionẽ.l.
vt ibi.et.l.ſi
arrogatio.
ff.de adop.
igitur ⁊c.

Tam aũt naturales [a] liberi ꝙ̃ ſꝫm noſtre cõſtitutiõis diuiſionẽ [b] adoptati [c] ita demuʒ de inofficioſo teſtamẽto agere poſſunt ſi nullo alio iure ad defuncti bona venire poſſunt. Nam qui ad hereditatẽ totã vel partem [d] eius alio iure veniun t [e]: de inofficio agere nõ poſſunt. Poſthumi [f] quoq̃ʒ q nullo alio iure venire poſſunt: de inofficioſo agere poſſunt.

Ceſſat querela vbi aliquid relinquitur: quia tunc ad ſupplemẽtum agitur.

Sed hec [g] ita accipiẽda ſunt: ſi nihil eis penitus a teſtatoribus teſtamẽto [h] relictum eſt: quod noſtra conſtitutio [i] ad verecundiam nature itroduxit. Sin vero quãtacunq̃ʒ pars hereditatis vel res eis fuerit relicta (de inofficioſo q̃rela q̃eſcente) id quod eis [k] deeſt vſq̃ʒ ad quartam legitime partis repleatur: licet non fuerit [l] adiectum boni viri arbitratu debere eam compleri.

Tutor legatum petẽdo nomine pupilli non repellit̃ a querela. Idem ſi querela nomine pupilli egerit: quia non amittit legatum ſibi relictum.

Si tutor [m] nomine pupilli cuius tutelam gerebat ex teſtamento patris ſui lagatũ acceperit cuʒ nihil erat relictũ ipſi tutori a patre ſuo: nihilomin⁹ [n] poſſit nomine ſuo de inofficioſo patris [o] teſtamento agere. ¶ Sed ſi [p] econtrario pupilli nomie cui nihil relictũ fuerat de ioffcioſo egerit et ſuperatus eſt ipſe tutor quod ſibi in teſtamento eodem legatum relictũ eſt: non amitti

Sufficit ꝙ filius habeat vnã quartaʒ quoquo relicti titulo ad hoc vt excludatur a querela: ſiue ſit vnus ſiue plures.

Igitur [q] quartam quis debet habere: vt de iofficioſo agere nõ poſſit: ſiue iure hereditario: ſiue iure legati [r] vel fideicommiſſi: vel ſi mortis cauſa ei quarta donata fuerit: vel inter [s] viuos in his tantummodo caſibus quorum mentionem facit noſtra conſtitutio: vel alijs [t] modis qui in noſtris cõſtitutionibus cõtinentur. Quod autem de quarta diximus [v] ita intelligendum eſt: vt ſiue vnus fuerit: ſiue plures quibus agere de inofficioſo teſtamento permittit̃: vna quarta eis dari poſſit: vt pro rata diſtribuatur eis.i.pro virili portione [x] quarta.

De heredum qualitate et differentia. Titulus.xix.

Triplices ſunt heredes. Angelus.

Heredes autem aut neceſſarij [y] dicũtur: aut ſui et neceſſarij: aut extranei [z].

Seruus ꝓprius heres a domino inſtitutus dicit̃ neceſſarius/ quia eſt heres velit nolit. Bona tamen q̃ poſt mor-

cto titulo.vt in aut̃.de trien.⁊ ſemiſ.§.j.
s Inter viuos.ſ.data ea cõditione:vt hec donatio inter viuos in q̃r
tam cõputetur. ✝vt.C.eo.ſi quando.§.generaliter.⁊ hic ſubijcit.
t Alijs modis.vt dotis cauſa ⁊ donationis propter nuptias.vt.C.
de inofficio.teſta.quoniam nouella.
v Dixim⁹.vt.ð.pri.§.
x Pro virili portione.
vt.ſ.q̃libet hẽat q̃rtã hu
ius partẽ quã habitur⁹
erat ab iteſtato.vt.C.e.
l.parẽtibus.⁊.l.cũ q̃rit̃.
Hoc tñ ẽ hodie iure an
tẽtiquor mutatum.ſ.vt
tertia deb̃ ſi ſunt q̃ttuor
vel pauciores.Si vero
plures ſunt filij exhere-
dati hñt dimidiaʒ.vt in
aut̃.de triẽ.⁊ ſe.§.j.q̃ eſt.
C.eo.aut̃.nouiſſima. ✝
Vñ verſus.Quattuor
aut infra dãt natis iura
triẽtẽ.Semiſſem võ dãt
natis q̃nq̃ʒ vel vltra.Et
no.in ſi.hui⁹ ti.ꝙ q̃dam
dicũt hũc ti.hodie non
habere locũ niſi iter fra-
tres turpib⁹ pſonis hẽ-
dib⁹ inſtitutis ⁊ hec fuit
ſnĩa.M.p aut̃.q̃ eſt.C.
de li.pre.vel exhere.aut̃.
nõ licet.⁊ aut̃.ex cã.Sʒ
nos dixim⁹ ꝙ hʒ locũ vt
olim/ qð plene dixim⁹.i
aut̃.vt cũ de appel.cog.
§.aliud.in ſi.⁊ dicta aut̃.
ex cã.niſi ꝙ q̃dã capitu
la in dicta aut̃.circa q̃re
lã ſũt inouata:vt q2 oli
nõ trãſmittebat̃ ad here
dẽ ẽt ſuũ niſi eẽt ꝓpata.
vt.ff.e.poſthum⁹.§.ſi.et
l.ſeq.hodie ſic ad ſuũ he
redẽ.vt.C.e.ſcimus.i ſi.
Itẽ oliʒ quarta dabat̃:
hodie triẽs vel ſemis vt
dictuʒ eſt.Itẽ olim filij
ſe gratos eſſe ꝓbabant:
hodie heredes ꝓbãt in-
gratoſ.vt.C.e.oĩmodo.
Itẽ nota hũc tit.log de
gratis filijs.ſi eñi eſſent
ingrati nihil tenet̃ p̃r eis
dimittere:vt i aut̃.de he

gitima q̃ de
bet̃ parenti
bus.Et an
ſit neceſſe q̃
exp̃ſſe relin
quãt iure i-
ſtitutionis.
an ſufficiat
relinquere p
legitima vl'
falcidia.vi-
de ang.hic.
✝Qð ſatis
vr̃ ex p̃mere
ſi dixit do-
no tibi h̃ p
pte tua.ar.
l.peto.i p̃n.
ff.de leg.n.
Et eſt ratio
iſti⁹ glo.q2
legitima de
bet̃ ex hõis
q̃ reperiunt̃
tẽe mortis
in q̃b⁹ nõ re
peritur hec
donatio cũ
iã in vita pa
tris primo-
niuʒ p̃fecte
exiuerat.an
gelus.
✝Idem in
q̃rta debita
parẽtibus.
Sec⁹ i debi
ta fratrib⁹.
An aũt por
tio vni⁹ filij
icapacis ac
creſcat alijs
vide Ang.
hic.

Pr̃ filium
xiiij.caſi-
bus filius
p̃reʒ ſepte:
⁊ frater fra
trẽ tribus
exhereda-
re poteſt.

h Teſtamento.ſ.iure inſtitutiõis cum teſtamẽtum facit.vt in aut̃.vt
cum de app.cog.§.aliud.ſʒ ſi aliã voluntatẽ facit ſufficit quoquo re-
linquat̃ titulo.vt in aut̃.de trien.⁊ ſemiſ.§.j.colla.iij.
i Conſtitutio.vt.C.eo.omnimodo.Accurſius.
k Eis.ſcʒ exheredatis vel preteritis.
l Non fuerit adiectum.vt.C.eo.ſancimus.in princi.
m Si tutor.teſtator extneũ inſtituit ⁊ filiũ exhẽdauit:⁊ cuidã pupillo
exñti i tutela filij ſui legatũ reliq̃t.qð petijt fili⁹ noie pupilli ſui:nõ tñ
iõ repellit̃ a q̃rela ſuo noie.Sʒ ɔ̃.ff.e.l.ſi.j.rñ.Sʒ ibi certe aduocat⁹ vl'
ꝓcurator ſpõte faciebat cũ illa officia ſint ſpõtanea.vt.j.mã.§.mãda-
tũ.at h̃ etiã ex neceſſitate:q2 tutela ex neceſſitate ſuſcipit̃.vt.ff.de tu.⁊
cur.da.ab his.l.nec nõ.⁊ neceſſario gerit̃.vt.ff.de admi.tu.l.j.in prin.
n Nihilomin⁹.Nã videbat̃ paternũ iudiciũ approbaſſe.⁊ ſic nõ poſ
ſe poſtea querela agere:ſed tñ nihilomin⁹ poteſt vt hic dicit.
o Patris.ſcʒ ipſius tutoris.immo erat exheredatus.
p Sed ſi ecõtrario.Hic teſtator filiũ ſuũ pupillũ exheredauit:⁊ tuto
ri quẽ ipſemet p̃r filio dabat legatũ dimiſit:lʒ ergo agat de inofficio-
ſo noie pupilli ⁊ ſuccũbat:tñ ad legatũ admittit̃.Et ita no.ar.ex hoc
⁊ ſupiori rñſo.ꝙ qs agit aliq̃d interdũ nõ vt ipſe/ ſʒ vt alius ſit̃.ff.de
adop.ſi p̃r.§.q duos.⁊.ff.e.ſi heres.§.ſi.⁊.l.aduerſus.§.j.⁊.C.de admi.
tu.cum quedã.⁊.ff.de cõpen.l.penul.C.de dolo.l.j.
q Igit̃ quartã.ɔ̃trariũ format̃ ex eo qð habes.ð.e.§.ſʒ h̃ ita.vbi di
cit etiã ſi min⁹ quarta hʒ:nõ agit q̃rela ſʒ ad cõplemẽtũ.Sol.h̃ loquit̃
añ iuſtinianũ.vt.C.e.cũ q̃rit̃.⁊.ff.e.papinianus.§.qm̃ autẽ quartã.ar.
ð.ſꝫm iuſtiniani tp̃a.p.l.C.e.omnimodo.Et illud igit̃ qð eſt hic ponit̃
inceptiue:nõ illatiue.ſic.ff.de iuſti.⁊ iu.ius ciuile.§.hoc igit̃.vel lege
illatiue:ex eo qð habes.ð.eo.§.tam autem.in fine.
r Iure legati.ſed hodie iure inſtõnis ſi facit teſtm̃.vt in aut̃.vt cũ de
appella.cogno.§.aliud.✝ ſi vero alia ſit voluñtas ſufficit quoquo reli

Caſus.

Aduocati
⁊ ꝓcurato
res officiũ
eſt ſponta
neum.

Caſus.

Igit̃ ince-
ptiue ⁊ illa
tiue ſumit̃
✝ Qð ẽ ve-
rũ etiã in le

re.⁊ fal.§.exheredatos.⁊ in aut̃.de imẽ.do.in ſi.§.fin.Et ſunt cauſe in-
gratitudinis.xiiij.q̃bus filij.exheredãtur.⁊.vij.quibus p̃r a filijs:vt
in aut̃.vt cũ de ap.cog.§.cauſas.⁊.§.h̃ diximus.Et tres quib⁹ frater
a fratre.vt in aut̃.de nup.§.ingratitudinẽ.Accur. Addito. Iſte om̃es
cauſe facile habent̃ p hos v̓ſus.His ſeptẽ cauſis exheres filius eſto.
Si patrẽ feriat.vel maledicat ei.Carcere detruſuʒ ſi negligit:ac furio
ſum.Criminis accuſet:aut paret inſidias.Si dederit grauia ſibi dã-
na:nec hoſtẽ redemit.Teſtari ꝓhibet:aut dat arena locũ.Si prauos
ſequit̃:vel amat genitoris amicã.Nõ orthodoxus:filia q̃ñ coit.Sed
p̃r ex ſeptẽ:ſi nati ſpernet honorẽ.Hũc accuſabit:dira venena dabit.
Teſtari vetat:aut vxorẽ diligit eius.Nõ redimit captũ:dũ fuerit:odit
eũ.Pellit̃ a fratre frater cauſis tribus:vt ſi.Arguit hunc ſceleris:vel
ei vult tollere vitã.Vel ſi iacturam rerum ſibi mouerit vnq̃.
De heredũ qualitate ⁊c. ¶ Q2 heredes de q̃b⁹ ſupra dictũ ẽ diuerſi
ſunt ideo de eo2 differẽtia ⁊ qualitate.i.differẽti q̃litate videam⁹.Ac.
Heredes. ¶ Totus iſte notabilis ti.diuidit̃ principaliter in
duas ptes.Prio ponit regulã ꝙ hẽdũ ſũt tria gñã.Scðo
illa gñã ꝓſeq̃t ⁊ declarat ſeriatiʒ.Scða ibi:neceſſari⁹ hẽs.
y Neceſſarij.ſcilicet tantum.
z Aut extranei.de his autem omnibus hic tit.dicit per ordinem:vt
j.proxi.§.eo.§.ſui.⁊.§.ceteri.
Neceſſarius. ¶ Diuidit̃ in tres partes.Nã p̃mo ꝓſequit̃ p̃mũ ge-
nus heredũ:ſcʒ q ſunt neceſſarij heredes tantuʒ.Scðo ꝓſequit̃ ſcðm
mẽbrũ ſiue genus:videlicet q ſunt ſui ⁊ neceſſarij.Tertio ꝓſequit̃ qui
ſunt extranei heredes.Scða ibi:Sin autẽ.Tertia ibi:Ceteri q.Item
ſubdiuidit̃ p̃ma pars in quattuor partes.Primo qs ſit heres neceſſa
ri⁹ tantũ.Scðo rationẽ aſſignat quare ſic vocat̃.Tertio infert conſu-
lẽdo teſtatori q nõ eſt ſoluendo.Quarto ꝓuidet ipſi ſeruo.Scða ibi:
Ideoq̃ʒ.Tertia ibi:Unde qui.Quarta ibi:Pro hoc tamen.

Verſus.

Continua
tio.

Diuiſio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Neceſſarius. ad hoc vt ſit neceſſarius eſt neceſſe vt ſit ſeruus teſtatoris tēpore teſtamēti: vt hic. ⁊ ff. eo. ſi alienū. in princ. ✠ Itē ⁊ tēpore mortis. vt. j. de here. inſti. §. ſeruus. Itē qđ nō ſit alteri legatꝰ: tunc eñ legatario quereret hereditatē ⁊ ipſe eius eſſet niſi idē ſeruꝰ ſibi ſubſtitutus eſſet heres ⁊ liber. vt. ff. de pupil. ſubſti. l. fina. §. j.

✠ Dic ſiue ſiue inſolidū / ſiue ꝓ parte ſit heres. vt ibi no. glo.

ctū de coniungēdis cum emancipatis liberis eius admittitur ſimul filius ⁊ nepos. vt. ff. de coniung. cum emāci. l. j. ij. reſpō. Quod (. i. ꝙ ſimul nepos cū patre vel fratre patris admittatur) locū hodie nō haberet cū ſit ſublata oīs differētia q̄ fiebat occaſione emācipationis: vt in auᵵ. de here. ab inteſt. §. j. col. ix. Accur. Additio. Quod eſt verum quādo ab inteſtato ſuccediᵵ nullo facto teſtō vel facto / ſʒ nō ſolēniter aut eo ꝑ querelā penitꝰ expugnato: ſecus ſi per contra tabulas de iure ꝓtorio filiꝰ ſuccedat: qꝛ etiā hodie ꝓcedit dicto ti. de cōiungēdo. Ang.

b ¶ Protinꝰ. i. ſtatim. et ſiqdē pure inſtitutꝰ eſt a ſeipſo libertatē cōſecutus videᵵ. vt. ff. de acqr. here. ex parte. ⁊ ff. de here. inſtit. ſi ſub cōditiōe. §. fi. ⁊ etiā ignorās. vt. ff. ſi cer. pe. eiuſ qui. ⁊ ff. de teſta. qui in domini.

c ¶ Et neceſſariꝰ. niſi ſit īſtitutꝰ ſub hac ꝯditiōe ſi vellet: q̄ verba faciunt eū volūtariū: ſʒ in extraneo nil operanᵵ. vt. ff. de cōdi. iſti. v̄ba. ⁊ ff. de here. inſti. cornelꝰ Accur.

d ¶ Unde. qꝛ neceſſariꝰ.

e ¶ Suſpectas. vt quia ſciūt ſe nō eſſe ſoluēdo. etiā facit. ſ. qui. ex cau. ma. non lʒ. in ꝓn. ⁊. ſ. de vulg. ſubſti. in princi.

f ¶ Satis non fiat. ſcʒ ab hoc ſeruo herede ⁊ libero inſtituto.

g ¶ Heredis. i. ſerui inſtituti: ⁊ hoc ne defunctuſ iniuria afficiatur. vt. ſ. qui. ex cau. ma. nō licet. §. j. in fine.

h ¶ Incōmodo. qꝛ inuitꝰ hereditati aſtringiᵵ.

i ¶ Cōmodū ꝓſtaᵵ. ſic et alˢ inueniᵵ in multis locis vt q vno caſu grauatur dʒ ī alio releuari. vt ff. de iureiur. l. eū q. i ꝓn.

k ¶ Poſt mortē. ſ. añ aditā hereditatem. vt. C. ad ſil. l. cū ſilleianū. Uel certe hic ꝓtinꝰ videᵵ adita hereditas. ⁊. d. l. cum ſileianū alio caſu loquiᵵ. Additio. Scʒ qñ libertas eſt legata ſine īſtitutione: q̄ ſtatim nō cedit. vt. l. vnica. §. libertatibus. C. de cadu. tol.

l ¶ Pr̄oni. i. q eēt pr̄onꝰ ſi eſſet liber in vita illiꝰ.

m ¶ Reſeruenᵵ. ſepatione impetrata ſi bona patroni nō attingat. i. non inceperit adminiſtrare. vt ff. de ſepa. l. j. §. fi. alˢ. i. ſi incepit adminiſtrare nō poterit poſtea īpetrare ſepationē niſi ſit minor: vt. ff. de mi. l. ait pretor. §. nō ſolū. quo caſu tantū. ſ. cū eſt minor ſepationē impetrabit: etiā ſi iā attigerit hereditatē nō autē vt ab h̄editate ſe abſtineat. vt. ff. de acq. her. neceſſarij ſ. §. fi.

n ¶ Non veneunt. i. non venduntur.

tez domini querit: propria ſibi reſeruantur.

¶ Neceſſarius[a] heres eſt ſeruus heres inſtitutꝰ. ¶ Ideoqʒ ſic appellatur: qꝛ ſiue velit ſiue nolit oīno poſt mortē teſtatoris protinꝰ[b] liber ⁊ neceſſariꝰ[c] heres fit. ¶ Uñ[d] qui facultates ſuas ſuſpectas[e] habent ſolent ſeruum ſuum primo aut ſecundo: aut etiam vlteriori gradu heredē īſtituere: vt ſi creditoribꝰ ſatis[f] nō fiat potiꝰ eius heredis[g] bona q̄ ipſius teſtatoris a creditoribꝰ poſſideanᵵ: vel diſtrahantur: vel inter eos diuidātur. ¶ Pro hoc tñ incōmodo[h] illud ei cōmodū[i] ꝓſtaᵵ vt ea q̄ poſt[k] mortem patroni[l] ſui ſibi acqſierit ipſi reſeruenᵵ[m]. Et q̄uis bona defuncti non ſufficiant creditoribꝰ / iterū tñ ex ea cauſa res eius quas ſibi acquiſierit non[n] veneunt.

¶ Filiꝰ vel aliꝰ quē nemo precedit in ꝑtāte dicitur ſuus ⁊ neceſſarius heres. ſuꝰ ideo diciᵵ: qꝛ eſt q̄ſi dñs in vita pr̄is: neceſſarius iō diciᵵ: qꝛ idē de iure ciuili heres eſt etiam inuitus: habet tñ de iure ꝓtorio bñficium abſtinendi.

¶ Sui aūt ⁊ neceſſarij heredes ſunt: veluti filius filia / nepos neptiſue ex filio: et deinceps ceteri liberi qui in poteſtate[o] morientis modo fuerint. ¶ Sʒ vt nepos neptiſue ſui heredes ſint: non ſufficit eū eamue in poteſtate aui mortis tempore fuiſſe: ſed opus eſt vt pater eius viuo pr̄e ſuo deſierit[p] ſuus heres eſſe: aut morte interēptus[q]: aut qualibet alia ratione[r] liberatꝰ a patris poteſtate. Tūc eñ nepos neptiſue in locum patris ſui ſuccedit[s]. ¶ Sed ſui quidem heredes ideo appellantur[t]: quia[v] domeſtici heredes ſunt et viuo quoqʒ patre quodammodo domini exiſtimantur[x]. Uñ etiam ſi quis inteſtatus moriatur: prima cauſa eſt in ſucceſſione liberorum[y]. ¶ Neceſſarij vero ideo dicuntur[z] quia omnino ſiue velint ſiue nolint tam ab inteſtato q̄ ex teſtamento ex lege. xij. tabularuʒ heredes fiunt[a]. Sed his ꝓtor ꝑmittit[b] volētibus ſe abſtinere ab hereditate vt potius parentis q̄ ipſorum bona ſimiliter a creditoribus poſſideantur.

¶ Qui non eſt in poteſtate moriētis tempore mortis: dicitur heres extraneus. Arctinus.

¶ Ceteri q teſtatoris iuri ſubiecti non ſunt: extranei heredes appellātur[c]. Itaqʒ liberi quoqʒ noſtri qui ī poteſtate noſtra nō ſunt heredes a nobis inſtituti extranei heredes nobis videnᵵ. Qua de cauſa ⁊ qui heredes a matre īſtituuntur: eodem numero ſunt: quia femine in poteſtate liberos non habent[d]. Seruus quoqʒ heres a domino inſtitutus ⁊ poſt teſtamentum factum ab eo manumiſſus eodē numero habetur[e].

¶ Heres extraneus tribus temporibus debet eſſe capax: videlicet tempore teſtamenti: mortis teſtatoris et aditionis. Incapacitas autem medij temporis non nocet. Arctinus.

¶ In extraneis[f] heredibꝰ illud obſeruatur vt ſit cū eis teſtamenti factio[g]: ſiue heredes ipſi inſtituantur: ſiue hi qui in poteſtate eorum[h] ſunt: ⁊ id[i] duobus[k] temporibus inſpicitur[l] teſtamēti qui

t ¶ Appellanᵵ. ſcʒ ſupra dicti filij ⁊ nepotes.

v ¶ Quia domeſtici. Nota filiū domeſticū patri. Sūt ⁊ alij mlti domeſtici. vt. C. de his qui ad eccle. confug. preſenti. §. ſane. Accur. Additio. Et ideo ex furto facto per filium ſeruū / aut vxorem nō oritur actio ciuilis vꝉ criminalis cuʒ ſit domeſticū niſi eſſet magnum qđ nota ſm Ange.

Domeſtici q ſunt.

x ¶ Exiſtimanᵵ. ſcʒ ex artificio iurꝭ ciuilis qđ fingit eandē pſonā patreʒ ⁊ filium. vt. C. de impube. ⁊ alijs ſubſtit. l. fina. Item eandē vocē vtriuſqʒ. j. de inuti. ſtipul. §. ei qui. Iteʒ ⁊ ideo videtur dominꝰ. quia in illis bonis pr̄is alitur ſicut ipe pater: ſicut vxor domina dotis diciᵵ ⁊ habere poſſeſſionē. vt. C. de iure do. in rebus. ⁊. C. qui po. in pig. l. fi. ✠ Iteʒ ⁊ poſſeſſioneʒ viuo patre habere videtur filius. vt ff. pro here. l. ij. in fi. hinc eſt ꝙ ſola admiſtratio dicitur tranſire ad filiuʒ cuʒ pater moritur. vt. ff. de libe. et poſthumis. l. in ſuis.

Pr̄ ⁊ filꝰ eadē pſona finguntur.

Filꝰ viuēte patre videtur dñs

✠ Dic ꝙ imo maritꝰ ē dñs ⁊ poſſeſſor cōſtante mr̄imonio / nō vxor. vt l. doce. cum ibi not. ꝑ gl. et doc. C. de rei vē. Sed mortuo viro dñiū trāſferᵵ in vxorem ⁊ ꝑinde ē ac ſi ſemp fuiſſet apud eā. vt. d. l. in rebꝰ. C. đ iure do. ſed in filiū nō trāſferᵵ ſed cōtinuaᵵ: vt. l. in ſuis. ff. de li. ⁊ poſthu.

y ¶ Liberorū. vt. j. de here. que ab inteſta. §. j.

z ¶ Dicuntur. ſcilicet dicti filij.

a ¶ Heredes fiūt. ſcilicet iure ciuili īſpecto. aliud de preterito vt ſubijcit: quod ꝓeualet.

¶ Sui antez. ¶ Iſte. §. diuidiᵵ in quattuor partes. Primo ponit qui ſunt ſui ⁊ neceſſarij h̄ędes. Scđo h limitat ⁊ reſtringit. Tertio rōneʒ reddit q̄re dicunᵵ ſui heredes. Quarto rōnē ponit q̄re dicunᵵ neceſſarij. Scđa ibi: ſʒ vt nepos. Tertia ibi: ſʒ ſui qdē. Quarta ibi: neceſſarij.

o ¶ In poteſtate. alˢ ſi ſunt emancipati extranei ſunt. vt. j. e. §. ceteri.

p ¶ Deſierit. improprie poniᵵ quia viuo patre non fuit heres. ſʒ diciᵵ deſinere q̄tum ad id qđ futurum erat: ſic et alˢ. vt. ff. vſufruc. quēadmo. caueat. l. iij. §. deſinere.

q ¶ Interemptus. ſcʒ filius. alˢ eſt interceptus. i. remotuſ ab hoc ſeculo. Additio. Unde Ouidius in ſua metamorphoſi loquens de ranis dicit. colla intercepta vidētur.

r ¶ Alia ratione. veluti emācipatione vel deportatione. vt. ſ. qui. mo. ius pa. pote. ſolui. §. preterea. ⁊. §. cum autem.

s ¶ Succedit. Ita vt etiam filius emancipatus repellatur ⁊ nepos q remanſit in poteſtate ex eo vel alio filio natus admittatur: ⁊ hoc iure ciuili quod non cognouit emancipatos: quia erant capite minuti. vt j. de here. que ab inteſta. de. §. emancipati. de iure autem pretorio ſoli filij emācipati admittunᵵ: non nepotes. vt. d. §. emācipati. ſed per edi-

b ¶ Pretor permittit. ſcʒ liberis in ꝑtāte poſitis nō vt habeant neceſſitatem adire pretorem: ſed ſufficit ſi ſe non imiſceant. vt. ff. de acqui. here. ei qui ſe. ⁊. C. ſi vt ſe ab here. abſti. l. j.

c ¶ Appellanᵵ. ſic. C. de rei vxo. actio. §. extranei. Additio. Alio modo dicitur extraneus ille cui nihil attinet / vel non eſt de aſcēdēti: aut deſcendenti linea que faciunt ad queſtionem de eo qui permiſit nō alienare in manum extraneam ſm Io. fa. ⁊ Ange. hic.

d ¶ Non habēt. vt. ſ. de adop. §. femine.

e ¶ Habeᵵ. ſcʒ vt ſit heres extraneꝰ. nā nō cōſequiᵵ iſte vtrūqʒ ſcʒ libertatē ⁊ hereditatē ex dñi teſtamento. qđ eſt neceſſe vt ſit heres neceſſarius. vt. ſ. de here. inſti. §. ſi vero a viuo.

f ¶ In extraneis heredibus. ✠ iſte. §. habeᵵ ſub eadē verboꝝ forma. in l. ſi alienū ſeruū. ff. de here. inſti. circa prin. vſqʒ ad fi. legis.

✠ Iſta glo. nō eſt. Acc.

g ¶ Teſtamēti factio. paſſiue accipe. i. vt poſſit capere ex teſtō qđ pōt quilibet: exceptis quibuſdam quos nota. j. ti. j. §. legari.

h ¶ Eorum. nā ſeruo inſtituto dñi perſona inſpicitur. vt. ſ. de here. inſti. §. ſeruus autem plurium.

i ¶ Id. ſcilicet ꝙ ſit capax.

k ¶ Duobus temporibus. alˢ tribus ⁊ alˢ duobus: ſed tñ tria ſubijciuntur tempora vt ſubijcit.

l ¶ Inſpicitur. # teſtamenti facti vt conſtiterit inſtitutio et mortis teſtatoris: vt effectum habeat ita eſt textus. in. l. ſi alienum. ff. de here. inſti. et re vera melius eſt ornatius q̄ hic.

Iſta glo. etiaʒ nō eſt Accur. ſed addi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010